

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3 – klas 6)

Leerjaar 3

Thema 10

Ik blijf in bed

Colofon

Roelien Hofman (projectleider)
Lidwina Solognier-Lamper
Mirella Wijngaarden
Judith Schnieders
Jeanette Gerritsen-Jacobs
Laura Tonk
Marion Lopez
Wiljan Megens

Met dank aan:

Colegio Conrado Coronel, Colegio San Hose, Frans Teunissen, Aurita Arends,
Magriet Pourier, Merle Sint Jago-del Prado

Uitgegeven door afdeling Curriculum, Directie Onderwijs Aruba

Opdrachtgever: Proyecto Scol Multilingual (PSML)

Handboek NVT

Deze handleiding van thema 10 'Ik blijf in bed' is onderdeel van het 'Handboek NVT', een aanpassing van de methode Taalleesland voor het vak Nederlands in het Arubaanse onderwijs klas 3-6.

In het Handboek NVT, leerjaar 3, komen alle leerlijnen van Taalleesland aan bod: woordenschat, luisteren en spreken, leesbegrip, stellen, taalbeschouwing en spelling. Daarnaast wordt er in de lessen tijd ingeruimd voor lezen.

De aanpassing betreft onder andere het aantal lessen in verband met de beschikbare lestijd voor het Nederlands in de Scol Multilingual. Bij deze aanpassing is rekening gehouden met het feit dat de leerlingen in de moedertaalmethode 'Festival di Idioma' de taalvaardigheden zullen leren waarop het onderwijs in het Nederlands aansluit.

Andere aanpassingen zijn er met betrekking tot de context: aanpassing aan de Arubaanse context of een verduidelijking van de context met behulp van beelden.

Ook komen taalverschillen Papiamentu - Nederlands aan bod in de desbetreffende lesuitwerkingen, bijvoorbeeld bij verschil in woord- of zinsbouw.

Veel taalplezier!

De projectgroep.

Inhoud Handboek thema 10

Colofon	2
Inhoudsopgave	5
Thema-inleiding	7
Overzicht lesdoelen	8
Lessen	11 - 66

Bijlagen

- Werkboek 10
- Toetsbladen 10
- Controletoets
- Alfabetische woordenlijst 10
- Woordenlijst betekenissen
- Spellinghulp

Thema-inleiding

Dit thema gaat over 'ziek zijn'. Het accent valt op zieke mensen, met name kinderen en ouders, en op het bezoek van de dokter en het verblijf in het ziekenhuis.

Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan zieke dieren.

Ieder thema bestaat uit 20 lessen. De lessen 1-4, 6-9, 11-14 zijn taal- en leeslessen; de lessen 5, 10 en 15 zijn spellingslessen; les 16/17 is een toetsles; les 18/19 zijn herhalings-/ verdiepingslessen; in les 20 wordt het thema afgesloten.

De leerlingen beheersen aan het eind van thema 10 de volgende taaldoelen:

- Woordenschat
 - de woorden van de woordclusters zowel passief als actief beheersen;
 - de betekenisrelaties tussen de woorden van Woordclusters beheersen.
- Taalbeschouwing
 - het juiste voorzetsel kiezen bij bepalingen.
- Leesbegrip
 - het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.
- Spelling
 - het schrijven van woorden met *-cht*;
 - het schrijven van woorden met een /ou/ klank;
 - het schrijven van woorden met /ei/ klank;
 - het schrijven van woorden met *f* of *v* aan het begin van het woord;
 - het schrijven van woorden die eindigen op *d*;
 - het schrijven van woorden met lange, korte en tweetekenklanken.

Didactische tips

Aan het eind van een les staan soms didactische tips. Hierin worden meestal voor leerlingen onbekende woorden aangegeven.

Om deze woorden duidelijk te maken, kunt u te werk gaan volgens de methode die de woordenschatlessen gebruiken.

Een andere tip is om andere woordleerstrategieën te gebruiken:

- langere woorden splitsen in woorden die wel bekend zijn;
- gelijkenis zoeken in woorden in andere talen (Papiamento, Engels, Spaans);
- een vertaling naar het woord in het Papiamento.

Didactische tips kunnen ook tips geven met betrekking tot het bereiken van andere doelen in de lessen.

Overzicht lesdoelen		
Week 1		
Les 1	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>mankeren</i> en <i>last hebben van</i> .
	Luisteren en Spreken	- De leerlingen praten over het thema 'ziek zijn'.
Les 2	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>het bezoekuur</i> en <i>opzoeken</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het vaststellen van lees- en schrijfdoelen, gekoppeld aan soorten teksten.
Les 3	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>het spreekuur</i> , <i>de praktijk</i> , <i>de wachtkamer</i> , <i>de assistente</i> en <i>de spreekkamer</i> .
	Taalbeschouwing	- De leerlingen oefenen het gebruik van scheidbaar samengestelde werkwoorden in zinsverband.
Les 4	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de cliniclown</i> , <i>opvrolijken</i> en <i>afleiden</i> .
	Stellen	- De leerlingen oefenen in het schrijven van weetteksten.
Les 5	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met open en gesloten lettergrepen. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>ij</i> of <i>ei</i> . - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>ou</i> of <i>au</i> .
Week 2		
Les 6	Luisteren en Spreken 2	- De leerlingen oefenen het vaststellen van de chronologische volgorde in voorgelezen zinnen en tekstfragmenten.
	Taalbeschouwing	- De leerlingen oefenen het kiezen van het juiste voorzetsel bij bepalingen.
Les 7	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de operatie</i> , <i>opereren</i> en <i>verdoven</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.
Les 8	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de theelepels</i> (het ding/de hoeveelheid) en <i>de eetlepel</i> (het ding/de hoeveelheid).
	Stellen	- De leerlingen oefenen het schrijven van een doetekst.
Les 9	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>het kwaaltje</i> , <i>de ziekte</i> en <i>de klacht</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.
Les 10	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden die eindigen op <i>d</i> . - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden beginnend met een <i>f</i> - of een <i>v</i> -. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met open en gesloten lettergrepen.

Week 3		
Les 11	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>feliciteren, gelukwensen, beterschap wensen</i> en <i>de wenskaart</i> .
	Taalbeschouwing	- De leerlingen oefenen het kiezen van het juiste voorzetsel bij bepalingen.
Les 12	Leesbegrip	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de temperatuur opnemen, de thermometer, de koorts</i> en <i>de verhoging</i> .
	Taalbeschouwing	- De leerlingen oefenen het toepassen van de taaldenrelatie 'eigenschappen'.
Les 13	Woordenschat	- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden <i>de apotheek, de apotheker, het recept</i> en <i>het medicijn</i> .
	Leesbegrip	- De leerlingen oefenen het vaststellen van diverse lees- en schrijfdoelen, gekoppeld aan soorten teksten.
Les 14	Stellen	- De leerlingen oefenen het schrijven van een verhaal met behulp van de vragen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.
Les 15	Spelling	- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>-cht</i> . - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met een /ou/ klank. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met /ei/ klank. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met <i>f</i> of <i>v</i> aan het begin van het woord. - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden die eindigen op <i>d</i> . - De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met lange, korte en tweeteekenklanken.
Week 4		
Les 16/17	Diagnostische toets	
	Spelling	- het schrijven van woorden met <i>-cht</i> - het schrijven van woorden met een /ou/ klank - het schrijven van woorden met /ei/ klank - het schrijven van woorden met <i>f</i> of <i>v</i> aan het begin van het woord - het schrijven van woorden die eindigen op <i>d</i> - het schrijven van woorden met lange, korte en tweeteekenklanken
	Leesbegrip	- het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.
	Taalbeschouwing	- het juiste voorzetsel kiezen bij bepalingen.
	Woordenschat	- de woorden van de woordclusters zowel passief als actief beheersen - de betekenisrelaties tussen de woorden van Woordclusters beheersen
Les 18/19	Herhaling/ verdieping	
	Spelling	- getoetste doelen
	Leesbegrip	- getoetste doelen
	Taalbeschouwing	- getoetste doelen
	Verdieping	- een aantal doelen dat bij de lessen aan de orde is gekomen
Les 20	Thema-afsluiting	- De leerlingen bekijken een filmpje van schooltv waarin het verhaal wordt verteld van Raaf, die ziek is. Diverse doelwoorden die de afgelopen weken zijn aangeboden, komen erin voor. - De leerlingen oefenen het schrijven van een wenskaart.

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **mankeren** en **last hebben van**.
- De leerlingen praten over het thema 'ziek zijn'.

Materiaal

Klassikaal

- Woordspoor 1

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 1 en 2

Vorbereiding

- Verzamel spullen die te maken hebben met ziek zijn, bijvoorbeeld een stethoscoop, thermometer, pleister, etc.
- Zet de laptop klaar met een liedje over ziek zijn: 'Ziek zijn', Kinderen voor Kinderen (link: <https://www.youtube.com/watch?v=DvHIGTZACzo>).

Betekenis van de woorden

mankeren: Als aan een ding iets mankeert, dan werkt het niet goed. Als jezelf iets mankeert, dan voel je je ziek.

last hebben van: Als je ergens last van hebt, dan heb je pijn of vind je dat vervelend. Als je bijvoorbeeld last hebt van je been, dan heb je pijn aan je been en vind je dat vervelend.

Start**5**

U speelt dat u **van** veel verschillende dingen **last hebt**, van bijvoorbeeld rugpijn, misselijkheid, hoofdpijn enzovoort. U overdrijft om de leerlingen actief te krijgen. U vertelt dat u **last hebt van** alles en nog wat. Daarbij gebruikt u **mankeren** en **last hebben van** bij herhaling.

Kern – Instructie 1**20**

Vervolgens vertelt u de leerlingen dat vandaag een nieuw thema begint, dat 'Ik blijf in bed' heet. Aan de hand van het Woordweb bespreekt u de betekenissen van de nieuwe woorden, **mankeren** en **last hebben van**.

Nadat u de woorden hebt uitgelegd, gaat u een kort gesprekje met de leerlingen aan. U geeft eerst zelf een voorbeeld uit uw eigen ervaringen. Daarbij herhaalt u de woorden opnieuw.

U vraagt de leerlingen ook naar hun ervaringen. Bij de vragen laat u steeds weer de nieuwe woorden klinken.

U zegt:

“De laatste keer dat ik iets **mankeerde** was... Ik had toen **last van**
Waar heb jij wel eens **last van**? Wat doe je dan?”

Vervolgens bespreekt u met de leerlingen oefening 1 op bladzijde 2 van het Werkboek en laat hen deze maken.

Kern – Instructie 2	15

U begint het tweede deel van de les met een liedje van Kinderen voor Kinderen, getiteld ‘Ziek zijn’.

Na afloop van het liedje zegt u:

“We gaan praten over ziek zijn. Waar kun je allemaal **last van hebben** als je ziek bent? We gaan ook naar een verhaaltje luisteren.”

U houdt een ervaringsgesprek over ‘ziek zijn’. Hierbij kunt u de volgende vragen stellen:

“Wie is er wel eens ziek thuisgebleven?
Wat **mankeerde** je toen?
Is de dokter toen bij je geweest?
Vind je het vervelend om ziek te zijn of is het weleens leuk?
Waarom?
Wie heeft weleens net gedaan alsof hij ziek was? Waarom?
Geloofde je vader of moeder het?
Is de juf of meester weleens bij je op bezoek geweest toen je ziek was? Hoe vond je dat?”

Wanneer u zieken in uw groep hebt, kunt u de vragen daarop toespitsen.

U vraagt:

“Wie weet wat ... **mankeert**? Zou het lang duren voor hij weer beter is?”

U leest het volgende verhaaltje voor:

Ibrahim kijkt verbaasd rond in de keuken. Wat gek! De tafel is niet gedekt! En wat is het stil in huis! Hij loopt de trap op. Hatsjie!! hoort hij zijn vader niezen. Als Ibrahim binnenkomt, snuit hij zijn neus.
 “Ben je ziek?” vraagt Ibrahim.
 Zijn vader knikt. “Verkouden en ik **heb last van** mijn keel”, zegt hij met een gekke stem. “Kun je zelf je brood klaarmaken?”
 “Tuurlijk”, zegt Ibrahim. “Maar ik ga eerst thee voor je zetten. En ik smeer een beschuit.”
 Hij rent de trap af.

U vraagt de leerlingen naar hun ervaringen met zieke ouders.

U vraagt:

“Wie heeft er wel eens zoiets als Ibrahim meegemaakt?
 Wil je daar iets over vertellen?
 Kunnen ouders net doen alsof ze iets **mankeren** of doen alsof ze ziek zijn? Wie heeft dat wel eens meegemaakt?
 Is het lastig als je ouders ziek zijn?”

Afsluiting	5

U nodigt een aantal leerlingen uit om te spelen alsof ze bij u op het spreekuur komen. Ze mogen duidelijk laten zien wat hen **mankeert**. Bijvoorbeeld een zere arm, een verstuikte enkel etc.

U vraagt telkens:

“Wat **mankeer** je?”

Didactische tip:

Let erop dat de leerlingen elkaar laten uitspreken en wijs hen erop wanneer zij dit niet doen. Bij herhaalde overtredingen schrijft u de gespreksregel ‘elkaar uit laten spreken’ op het bord en herinnert u de leerlingen aan eerder gemaakte afspraken.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 2

1

2, 4, 6, 1, 3, 5

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **het bezoek** en **opzoeken**.
- De leerlingen oefenen het vaststellen van lees- en schrijfdoelen, gekoppeld aan soorten teksten.

Materiaal

Klassikaal

- Woordspoor 2

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 3 t/m 7

Vorbereiding

- Vóór de les schrijft u achter op het bord het schema dat u aantreft bij opdracht 1.1 op bladzijde 2 van het Werkboek.

Extra opdracht

- Werkboek 2, bladzijde 6, opdracht 4

Betekenis van de doelwoorden

het bezoek: Het bezoek is de vaste tijd waarop mensen in het ziekenhuis bezoek mogen krijgen.

opzoeken: Opzoeken is bij iemand op bezoek gaan.

Start**5**

U begint de les met een terugblik op de vorige les. U vraagt de leerlingen welke doelwoorden zij in de vorige les hebben geleerd (mankeren en last hebben van). Vervolgens belt u zogenaamd een ziekenhuis op om te vragen naar de bezoektijden. U praat hardop terwijl u de tijden op een papiertje noteert en de woorden **bezoek** en **opzoeken** gebruikt. U vertelt de leerlingen dat u wilde weten wanneer het **bezoek** is, dus wanneer u op bezoek mag komen bij uw tante die in het ziekenhuis ligt.

Vervolgens vertelt u wat uw tante mankeert en waar ze last van heeft.

Kern – Instructie 1**15**

U bespreekt aan de hand van het Woordweb de betekenissen van de nieuwe woorden.

Nadat u de woorden hebt uitgelegd, gaat u een kort gesprekje met de leerlingen aan. U geeft eerst zelf een voorbeeld uit uw eigen ervaringen.

Daarbij herhaalt u de woorden opnieuw. Daarna vraagt u de leerlingen naar hun ervaringen. Bij de vragen laat u steeds weer de nieuwe woorden klinken.

U kunt de volgende vragen stellen:

“Mijn neefje Johannes lag in het ziekenhuis. Ik ging bij hem op bezoek.

Natuurlijk moest ik eerst weten wanneer het **bezoek** was...enzovoort.

Wie is er wel eens op bezoek geweest in het ziekenhuis?

Wie heeft er wel eens in het ziekenhuis gelegen?

Weet je nog wanneer het **bezoek** was?

Kwam er toen ook bezoek?

Wanneer kwam het bezoek?

Hoe kun je te weten komen wanneer **het bezoek** is?”

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2	20

U zegt:

“Als je ziek bent, hoef je niet altijd meteen naar het ziekenhuis, Maar soms moet je wel naar de dokter. Niet iedereen vindt het leuk om naar de dokter te gaan. We gaan een verhaaltje lezen dat daarover gaat. Ook gaan we kijken waarom dit verhaal is geschreven.”

Daarna laat u het schema zien van opdracht 2.1 dat u van tevoren op het bord hebt geschreven.

De leerlingen nemen vervolgens het gedicht ‘Bang voor dokters’ uit het Taalleesboek op bladzijde 42 voor zich. U leest de tekst samen met hen.

U vraagt:

“Wat voor soort tekst is het?”

Een van de leerlingen kruist op het bord het juiste hokje aan. (Een gedicht dat echt gebeurd kan zijn.)

De leerlingen nemen dit over in hun Werkboek bij opdracht 1 op bladzijde 4 van het Werkboek.

Daarna leest u samen met de kinderen de tekst ‘Een beetje ziek’ op bladzijde 38 van het Taalleesboek. De opdrachten 2.1 t/m 3.4 op bladzijde 5 en 6 van het Werkboek, worden kort toegelicht. U benadrukt de vanzelfsprekende woorden. De leerlingen maken de opdrachten in het Werkboek.

Extra opdracht

Werkboek 2, opdracht 4.1 en 4.2 op bladzijde 6

Afsluiting**5**

Na afloop bespreekt u de gemaakte opdrachten kort en bondig.

U vraagt bovendien aan een leerling (of twee) waar het eerste deel van de les over gesproken is; welke nieuwe woorden ze hebben geleerd.

Didactische tip:

Besteed aandacht aan de volgende woorden in de leestekst/oefeningen:

tenminste: In de zin 'als je erg ziek bent, tenminste', betekent tenminste 'althans', 'in elk geval'. Dan ben je zeker ziek.

verwend worden: Verwend worden is bijzonder goed verzorgd worden, bijvoorbeeld omdat je ziek bent. Je krijgt extra aandacht.

ribbenkast: Alle ribben samen noem je de ribbenkast.

Antwoorden

Werkboek 2, bladzijde 4 t/m 7

1

Woordweb bij oma: bezoeker, opzoeken

2.1

een gedicht dat echt gebeurd kan zijn

2.2

b De schrijver wil iets vertellen over een beetje ziek zijn.

2.3

b om meer te weten te komen

3.2

De tekst is een brief.

3.3

Mevrouw Badouri wil een bericht doorgeven.

3.4

b Juf verwacht dat iemand haar iets wil vertellen.

extra opdracht Werkboek 2, bladzijde 6

4.1

Deze tekst is een verhaal en kan echt gebeurd zijn.

4.2

c Je leest iets over twee meisjes.

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **het spreekuur, de praktijk, de wachtkamer, de assistente en de spreekkamer**.
- De leerlingen oefenen het gebruik van scheidbaar samengestelde werkwoorden in zinsverband.

Materiaal

Klassikaal

- Woordcluster 1

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 8 t/m 13

Voorbereiding

- U neemt een aantal tijdschriften mee die in de wachtkamer van de dokter gelezen worden.

Betekenis van de doelwoorden

het spreekuur:	Als een dokter of een tandarts spreekuur houdt, dan kun je naar hem toe om je te laten onderzoeken. Een spreekuur is een vaste tijd op de dag.
de praktijk:	Een dokter en een tandarts hebben een praktijk. Dat is de ruimte waarin ze werken en waar hun patiënten naar toekomen.
de wachtkamer:	De wachtkamer is de kamer waar je op je beurt moet wachten als je bij de dokter bent.
de assistente:	Een assistente helpt je bij je werk. De assistente van de dokter helpt de dokter en maakt ook vaak de afspraken.
de spreekkamer:	De spreekkamer is de kamer waar de dokter werkt. In die kamer praat hij met je, als je ergens last van hebt. Soms onderzoekt of behandelt hij je in die kamer.

Start**5**

U zegt dat u een bezoekje aan de huisarts gaat naspelen. Enkele leerlingen mogen voor in de klas komen. Een leerling wordt als **assistente** met een stoel achter een tafeltje gezet. In een denkbeeldige **wachtkamer** staan drie stoeltjes naast elkaar, waarop een leerling plaatsneemt. Een andere leerling is de arts. U gaat de patiënt spelen, terwijl u tussendoor uitlegt.

Kern – Instructie 1**20**

U zegt:

“Ik heb vreselijke oorpijn en daarom ga ik naar **het spreekuur** van de dokter. **Het spreekuur** is elke ochtend van 8.00 tot 11.00 uur. **Het spreekuur** is dus een vaste tijd waarop je naar de huisarts

kunt gaan, als je een afspraak hebt. Ik loop nu **de praktijk** in, dat is het gebouw waar de huisarts werkt.

U loopt naar **de assistente**.

“Goede morgen mevrouw, mijn naam isIk kom voor dokter

Naar de groep:

“Eerst geef ik mijn naam door aan **de assistente**. **De assistente** helpt de huisarts. **De assistente** is een vrouw, als het een man is heet hij een **assistent** (zonder ‘e’ erachter). **De assistente** maakt ook afspraken voor de huisarts.
Waar mag ik gaan zitten? Oh, op dat stoeltje, dank u wel.
Goedmorgen!”

U knikt vriendelijk naar de leerling die al in **de wachtkamer** zit.

Naar de groep:

“**De assistente** zei dat ik moest wachten in **de wachtkamer**. In **de wachtkamer** zitten mensen te wachten tot ze aan de beurt zijn.”

U neemt een tijdschrift, gaat daarin lezen en zegt even niets tot de dokter komt.

“Oh wat fijn, de dokter komt me nu al halen, dat komt vast omdat ik zo’n vreselijke oorpijn heb.”

U springt op en wil meelopen. Maar eerst mag een andere patiënt mee.

“Oh pardon dokter, ik heb me vergist!”

Daarna bent u snel aan de beurt. U geeft de dokter een hand en loopt met hem mee.

Naar de groep:

“We zijn nu in **de spreekkamer**. Hier kan de arts ongestoord met me praten en me onderzoeken.
Dokter, vannacht werd ik wakker met zo’n vreselijke oorpijn!
Heeft u misschien een pijnstillend middel? Ik moet straks lesgeven.”

U legt uit wat een pijnstillend middel is.

Naar de groep:

“De arts (leerling) kijkt met een denkbeeldig apparaatje in het oor. Hij/zij zegt dat er oordruppels moeten worden gehaald bij de ‘botica’ en dat ik over twee weken terug moet komen.”

De arts (leerling) geeft nu een recept om de oordruppels te halen.

U geeft de arts een hand en loopt opnieuw naar **de assistente**:

“Dag mevrouw, ik wil graag een nieuwe afspraak maken. Over twee weken moet ik terugkomen.”

Naar de groep:

“Nu loop ik **de praktijk** uit. Dat viel gelukkig mee. Gauw naar de ‘botica’ en dan naar school.”

U laat Woordweb 1 aan de leerlingen zien en vraagt hen of zij nog meer woorden kunnen verzinnen die bij het Woordweb kunnen staan. Kunnen de leerlingen nog meer woorden verzinnen die bij het Woordweb kunnen staan?

U schrijft deze woorden op een geeltje en plakt ze bij het Woordweb.

U herinnert de leerlingen ook aan de doelwoorden van vorige lessen: mankeren, last hebben van, het bezoeken en opzoeken.

Vervolgens bespreekt u oefening 1 en 2 op bladzijde 10 en 11 van het Werkboek en laat ze door de leerlingen maken.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2

15

We hadden het net over de doelwoorden van de vorige les. Een van die woorden was ‘opzoeken’. Als ik dat woord in een zin gebruik, dan wordt het bijvoorbeeld:

“Ik zoek Jermaine vandaag op in het ziekenhuis.”

Horen jullie wat er is gebeurd? Opzoeken wordt in de zin: zoeken op. Het *doe*-woord opzoeken bestaat dus uit twee stukken. We noemen dat lange *doe*-woorden.

We gaan vandaag die lange *doe*-woorden oefenen.”

De leerlingen nemen bladzijde 39 van het Taalleesboek voor zich en u leest gezamenlijk de tekst. U wijst de leerlingen op de blauwe woorden in de tekst.

De leerlingen schrijven deze blauwe woorden op bij opdracht 3 op bladzijde 12 van het Werkboek.

U bespreekt aan de hand van het voorbeeld wat de leerlingen in de tweede rij moeten invullen. Vervolgens bespreekt u opdracht 4 en 5 op bladzijde 13 van het Werkboek en laat de leerlingen beide opdrachten maken.

Afsluiting	5

Als afsluiting laat u met enkele van de opgeschreven lange *doe*-woorden nog enkele zinnen bedenken. Daarbij moet het samengestelde werkwoord (de stukken) weer uit elkaar worden gehaald.

U kunt daarbij eventueel aangeven wat het onderwerp van de zin is.

- meegaan - ik: Ik ga met mijn oom mee naar de stad.
- binnenkomen - de poes: De poes komt binnen met natte poten.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 10 t/m 13

1

Kamer 1 is de wachtkamer.

Kamer 2 is de spreekkamer.

2

Fatima en haar moeder zijn in de spreekkamer.

Dokter De Vries vraagt wat Fatima mankeert.

De moeder van Fatima heeft een rimpelig voorhoofd.

Fatima heeft last van hoofdpijn.

De assistente komt een bericht doorgeven.

3

1

gaan mee

zoeken op

komt binnen

schenkt in

loopt mee

zwaait na

2

meegaan

opzoeken

binnenkomen

inschenken

meelopen

nazwaaien

4

1 nadenken

2 afknippen

3 insmeren

4 samenwerken

5 doorwerken

6 meenemen

7 ophangen

5

1 insmeren

2 afspoelen

3 ondergaan

4 afdrogen

5 omdoen

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de cliniclown**, **opvrolijken** en **afleiden**.
- De leerlingen oefenen in het schrijven van weetteksten.

Materiaal

Klassikaal

- Woordcluster 2

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 40
- Werkboek 10, bladzijde 14 t/m 17

Vorbereiding

- U zet de tv/beamer en laptop klaar om een filmpje van de cliniclowns (<http://youtu.be/9wTnFophUkw>) te laten zien.

Betekenis van de doelwoorden

de cliniclown: De cliniclown is een clown die in het ziekenhuis bij zieke kinderen op bezoek gaat. Hij probeert ze aan het lachen te maken, zodat ze even vergeten dat ze ziek zijn. Op Aruba heten ze 'clowndokter'.

opvrolijken: Iemand opvrolijken is: hem weer vrolijk maken als hij droevig is.

afleiden: Als je door iets wordt afgeleid, vergeet je waarmee je bezig was. Als iemand verdrietig is, kun je hem afleiden door iets leuks te vertellen. Je aandacht is dus ergens anders en niet bij wat de dokter doet.

Start**5**

U zet een rare pet en een clownneus op, neemt een bloem in uw hand, maakt grappige bewegingen terwijl u vrolijk 'tralala' zingt.

U kunt nu het youtubefilmpje van de cliniclowns (clowndokters) laten zien:

<https://youtu.be/9wTnFophUkw>

Kern – Instructie 1**20**

U zegt:

“Na dit filmpje snappen jullie natuurlijk wel wie ik naspeelde. Ik weet niet of ik het goed deed, maar ik zou best een **cliniclown** (clowndokter) willen zijn. Zoals je gezien hebt, is **de cliniclown** (clowndokter) niet zomaar een clown, de **cliniclown** is er speciaal voor de zieke kinderen in het ziekenhuis.

Hij gaat daar bij de zieke kinderen op bezoek. Hij **leidt** ze **af** door allerlei grappige dingen te doen, waardoor de kinderen even alle pijn en verdriet van hun ziekte vergeten. **Afleiden** betekent iemand zó met iets bezighouden, dat hij niet aan zijn pijn of verdriet denkt.

Dat is zo fijn, de **cliniclowns** maken de kinderen in het ziekenhuis vrolijk met hun grapjes. Dat heet **opvrolijken**. Stel je voor dat je heel ziek bent en veel pijn hebt en dan komen de **cliniclowns** (clowndokters) en die zeggen en doen allerlei leuke en grappige dingen. Daardoor word je **afgeleid** en denk je niet meer aan de pijn, maar je moet vrolijk lachen om de gekke grapjes. Ze hebben je dan helemaal **opgevrolijkt** en als ze weggaan voel je je niet meer zo verdrietig. Goed hè?"

Na afloop laat u Woordweb 2 zien.

U gaat samen met de leerlingen allerlei dingen verzinnen, waarmee de **cliniclowns** zieke kinderen zouden kunnen **afleiden** en **opvrolijken**. Schrijf deze dingen op geeltjes en plak ze bij het Woordweb.

Vervolgens herhaalt u de vorige Woordwebben met de leerlingen.

U licht de opdrachten op bladzijde 15 tot en met 17 toe.

De leerlingen maken de opdrachten zelfstandig.

U bespreekt de antwoorden samen met de leerlingen.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2	15

U zegt:

“We gaan weetteksten schrijven. De weettekst gaat over het werk van een dierenarts. Een aantal van de woorden die ik jullie net liet zien, komt ook terug in de opdrachten van vandaag. In het Taalleesboek staan plaatjes over de praktijk en de spreekkamer van de dierenarts.”

De leerlingen pakken bladzijde 40 van het Taalleesboek voor zich. U bekijkt met de leerlingen de verschillende plaatjes. Bij ieder plaatje vraagt u de leerlingen wat ze zien. U stuurt erop aan dat zij de woorden uit Woordcluster 1 gebruiken. Samen met de leerlingen maakt u juiste zinnen bij de plaatjes. Die zinnen schrijft u op het bord, zodat de leerlingen die over kunnen schrijven in het Werkboek op bladzijde 17.

Afsluiting**5**

Als afsluiting vraagt u de leerlingen wat ze vandaag het leukst vonden in de les en ook wat ze het moeilijkst vonden.

Didactische tips:

Besteed aandacht aan de volgende woorden in de leestekst:

narigheid: ellende, vervelende dingen

malle toeren: gekkigheid, gekke dingen die ze doen

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 15 t/m 17

1.2

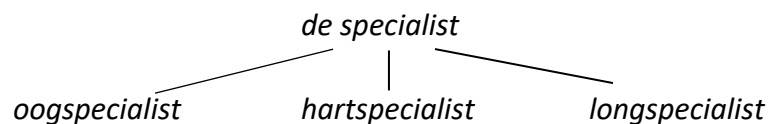
1 oogspecialist

2 hartspecialist

3 longspecialist

4 darmspecialist

2

3

eigen weettekst naar aanleiding van de plaatjes

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met lange, korte en tweetekenklanken. (open- en gesloten lettergrepen)
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *ij* of *ei*.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *ou* of *au*.

Materiaal

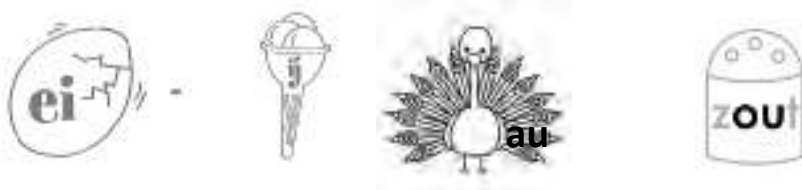
Klassikaal

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 18 t/m 21
- Spellinghulp

Vorbereiding

- Op het bord tekent u:

- U zet klaar:
 - youtubefilmpje over ij/ei: https://youtu.be/Jvx_scBAYCc

Extra opdrachten

- Werkboek 10, bladzijde 20 en 21 opdracht 3 t/m 5

Doel 1, 2 en 3 zijn al in eerdere thema's aan bod gekomen en worden hier herhaald.

Start**5**

U speelt het spel 'Galgje' met het woord *herhalen*.

U schrijft op het bord:

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

De leerlingen mogen om de beurt een letter raden. Als ze een letter noemen die in het woord voorkomt, schrijft u die letter op de juiste plek. Noemen ze een letter die niet in het woord voorkomt dan tekent u een stukje van de galg.

Als het woord geraden is, vraagt u wat *herhalen* eigenlijk betekent. (iets opnieuw zeggen of doen)

U vertelt dat de aankomende spellingslessen in het teken staan van herhaling. De leerlingen gaan oefenen met iets dat ze al eerder hebben geleerd.

Kern - Instructie 1

15

U zegt:

“Jullie hebben al eerder geleerd dat er lange en korte klanken zijn, en ook tweetekensklanken. Wie kent ze nog? En weet iemand ook nog welke regels daarbij horen voor het schrijven van de woorden?”

U herhaalt kort met de leerlingen de bijbehorende spellingsregels:

- Hoor je een medeklinker of een tweetekensklank aan het eind van de klankgroep dan schrijf je het woord zoals je het hoort.
- Hoor je een lange klank aan het eind van een klankgroep dan schrijf je alleen maar één medeklinker.
- Hoor je een korte klank aan het eind van een klankgroep, dan schrijf je twee medeklinkers.

U laat de leerlingen bij iedere regel een paar voorbeeldwoorden verzinnen. U schrijft deze woorden op het bord en de leerlingen schrijven de woorden bij opdracht 1 in het Werkboek. Vervolgens maken ze in tweetallen met ieder woord een zin. Ook deze zinnen worden opgeschreven bij opdracht 1.

Kern - Instructie 2

20

Stap 1

Als introductie van het tweede deel van de les, kunt u het youtube-filmpje laten zien over de /ei/-klank.

Na afloop zegt u:

“Jullie hebben al eerder geleerd dat de klank /ei/ in het woord *rijden* hetzelfde klinkt als in het woord *meisje*. Toch schrijven we de ene keer *ij* en de andere keer *ei*. Daar zijn geen regels voor, dat moet je gewoon weten. Door vaak te oefenen leer je wanneer je een *ij* en wanneer je een *ei* schrijft. Als je het niet weet, mag je het opzoeken in de Spellinghulp.”

U vraagt aan de leerlingen welke woorden ze kennen met een *ei* en u schrijft deze woorden op onder het ei op het bord. Hetzelfde doet u met de *ij* van ijs. De leerlingen schrijven de woorden op bij opdracht 2.1.

Stap 2

U zegt vervolgens:

“Er zijn nog twee klanken die precies hetzelfde klinken, maar die je anders schrijft. Weten jullie nog welke klanken dit zijn?” (*ou* en *au*)

U herhaalt de opdracht uit stap 1, alleen nu met *ou* en *au*.

De leerlingen pakken de Spellinghulp en zoeken de zinnen met *au*-woorden op. U leest samen deze zinnen en vraagt aan de leerlingen of ze nog weten wat er met deze zinnen aan de hand is. (Alleen de /*ou*/-woorden, /*ou*/ staat zowel voor *ou* als *au*!, die in deze zinnen voorkomen schrijf je met *au*, andere /*ou*/-woorden altijd met *ou*!)

Extra opdrachten

Werkboek 10, bladzijde 20 en 21 opdracht 3 t/m 5

Afsluiting	5

De leerlingen spelen in tweetallen het spel ‘Galgje’ met woorden uit de lijst ‘veelgebruikte woorden’ in de Spellinghulp.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 18 t/m 21

1 en 2

De leerlingen bedenken hier zelf woorden (en zinnen) met de gegeven letters.

extra opdrachten Werkboek 10, bladzijde 20 en 21

3

eik prei gewei
konijn zeil wijk
trein dijk wijs
blijf lijf spijt

4

hout, pauw, zout, auto

5

kammen = k, boten = l, molen = l, haren = l, hamer = l, emmer = k, botten = k, lepel = l, tenen = l, ogen = l.

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het vaststellen van de chronologische volgorde in voorgelezen zinnen en tekstfragmenten.
- De leerlingen oefenen het kiezen van het juiste voorzetsel bij bepalingen.

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 22 en 23

Vorbereiding

- U schrijft van tevoren het verhaaltje van Koen en zijn moeder in de lift op het bord.

Start**5**

U zegt:

“We gaan vandaag dingen in de goede volgorde zetten. Dat doen we met een verhaaltje en met zinnen. Ik ga eerst een verhaaltje voorlezen waarin er iets niet klopt. De dingen die gebeuren, staan niet in de goede volgorde. Jullie gaan die in de goede volgorde zetten.”

U vertelt dat het verhaaltje dat in de goede volgorde gezet moet worden over een bezoek aan het ziekenhuis gaat. U herinnert de leerlingen aan de doelwoorden die zij eerder kregen en herhaalt ze opnieuw (mankeren, last hebben van, bezoekuur, opzoeken, het spreekuur, de praktijk, de wachtkamer, de assistente, spreekkamer, de cliniclown, opvrolijken en afleiden).

Kern – Instructie 1**20**

U leest het verhaaltje over Koen en zijn moeder eerst voor en daarna moeten de leerlingen de zinnen in de goede volgorde zetten. U hebt het voor de les al op het bord geschreven.

Koen en zijn moeder staan in de lift van het ziekenhuis. Koen drukt op een knopje en de lift zoekt omhoog. “Naar welke verdieping moeten we?” vraagt Koen. “Naar de derde”, antwoordt zijn moeder. “Daar ligt tante Monica.” Koen doet de deur van de lift open. De lift stopt. Ze stappen de lange gang op.

Nadat u het nog een keer hebt voorgelezen, laat u de leerlingen vertellen wat er fout was. Voor de duidelijkheid kunt u het verhaaltje nog eens voorlezen in gedeelten en de leerlingen daarop laten reageren.

Dus na iedere zin vragen of deze klopt of niet. Vervolgens schrijft u het verhaaltje in de goede volgorde op het bord:

Koen en zijn moeder staan in de lift van het ziekenhuis. “Naar welke verdieping moeten we?” vraagt Koen. “Naar de derde”, antwoordt zijn moeder. “Daar ligt tante Monica.” Koen drukt op een knopje en de lift zoeft omhoog. De lift stopt. Koen doet de deur van de lift open. Ze stappen de lange gang op.

U leest vervolgens een aantal zinnen voor en laat de leerlingen de juiste chronologische volgorde vaststellen. Wat gebeurt eerst? Wat daarna?

- a De hond wordt onderzocht, omdat hem iets mankeert.
 - b De hond moet naar het spreekuur van de dierenarts.
- (antwoord: b-a)

- a Jurgen voelt zich heel ziek.
 - b Moeder belt de dokter in zijn praktijk.
 - c Moeder neemt de temperatuur van Jurgen op.
- (antwoord: a-c-b)

Kern – Instructie 2

15

U vertelt de leerlingen dat ze dit heel goed hebben gedaan en dat ze mogen gaan staan.

U zegt:

“Waar staan jullie nu?” (naast de stoel, achter de stoel)
“Ga nu eens op de tafel zitten. Waar kunnen we nog meer zitten?”
(onder de tafel, naast de tafel)
“Ga nu tussen je tafel en je stoel staan.
Dat hebben jullie goed gedaan.
Jullie mogen nu weer óp je stoel gaan zitten.
De woorden die ik heb gebruikt in deze zinnen om de plaats duidelijk te maken, zoals ‘op’, ‘naast’, ‘onder’, ‘tussen’, zijn voorzetsels. In opdracht 1 en 2 gaan we daarmee oefenen.”

De leerlingen nemen de opdrachten op bladzijde 22 en 23 van het Werkboek voor zich.

U bespreekt opdracht 1 en 2 met de leerlingen en maakt de eerste zin van opdracht 2 gezamenlijk. Daarna maken de leerlingen de opdrachten zelfstandig af. U kijkt de opdrachten samen na.

Afsluiting**5**

U vraagt de leerlingen wat ze moeilijker vonden: de volgorde van een verhaal of de voorzetsels. U vraagt hen om uit te leggen waarom zij dit vinden.

Didactische tip:

Besteed aandacht aan de onderstaande woorden in de leestekst/oefeningen.

zoeft, zoeven: snel voortbewegen zodat een gonzend geluid ontstaat

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 22 en 23

1

1 *van*

2 *bij*

3 *in*

4 *op*

5 *op*

6 *in*

7 *in*

8 *op*

9 *met*

10 *naast*

2

c - d - b - a

h - g - f - e

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de operatie**, **opereren** en **verdoven**.
- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.

Materiaal

Klassikaal

- Woordcluster 3

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 42 'Bang voor dokters'
- Werkboek 10, bladzijde 24 t/m 29

Vorbereiding

- U zet tv of beamer klaar voor een filmpje over een operatie. Het gaat over kinderen die aan hun amandelen worden geopereerd of buisjes in hun oren krijgen: <http://youtu.be/9nXNnVqdTlw>.

Extra opdracht

- Werkboek 10, opdracht 4 op bladzijde 27

Betekenis van de woorden

de operatie: Bij een operatie maakt een chirurg een snee in iemands lichaam. Dat doet hij om die persoon van binnen beter te maken.

opereren: Iemand opereren betekent iemand behandelen via een opening in het lichaam. Zieke mensen moeten soms worden geopereerd

verdoven: Als je verdoofd wordt, krijg je een prik of een kapje over je neus en mond, waardoor je niks meer voelt.

Start**5**

U vertelt de leerlingen dat ze naar een filmpje gaan kijken, maar dat u eerst de nieuwe woorden van de afgelopen lessen opnieuw gaat herhalen: mankeren, last hebben van, bezoeker, opzoeken, het spreekuur, de praktijk, de wachtkamer, de assistente, spreekkamer, de cliniclown, opvrolijken, afleiden.

Daarna toont u het filmpje over kinderen die geopereerd worden (amandelen en buisjes in de oren) <http://youtu.be/9nXNnVqdTlw>.

U zegt:

“Jullie hebben net een **operatie** gezien. Als je een **operatie** krijgt, maakt de dokter een snee in je huid om de binnenkant van je lichaam beter te maken. De dokter **opereert** jou in een **operatiekamer**. **Opereren** is dus eigenlijk een **operatie** doen. Alles wat een dokter moet doen bij een **operatie**, noem je **opereren**; dus een

snee maken, kijken in de binnenkant, misschien iets weghalen en alles weer dichtnaaien. Om ervoor te zorgen dat je geen pijn hebt tijdens **de operatie, verdoven** ze je. Als je **verdoofd** wordt, krijg je een prik of een kapje over je neus en mond. Als je dan inademt, val je vanzelf in slaap en voel je niks meer. Je bent dan **verdoofd**. Bij de tandarts word je soms ook **verdoofd** met een prik. Als je de prik hebt gehad, voel je geen pijn meer en voelt het alsof je hele dikke wangen en lippen hebt.”

U laat Woordweb 3 zien en stelt de volgende vragen aan de leerlingen:

“Wie is wel eens **geopereerd**? En wie kent iemand die is **geopereerd**?
Waarom moest jij of de persoon **geopereerd** worden?
Hoe ging dat?
Wie is wel eens **verdoofd** bij de tandarts? Hoe voelde dat?”

U herhaalt de vorige Woordwebben met de leerlingen.
U licht de opdrachten op bladzijde 22 tot en met 24 toe.

De leerlingen maken de opdrachten zelfstandig.

U bespreekt de antwoorden samen met de leerlingen.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2

20

U vraagt of de leerlingen wel eens gedroomd hebben van de tandarts of de dokter. U vertelt hen dat ze een verhaal gaan lezen van een jongen die over de dokter heeft gedroomd. U vraagt de leerlingen om bladzijde 42 van het Taalleesboek voor zich te nemen.

U zegt:

“Jullie gaan ‘wie-’, ‘wat-’, ‘waar-’ en ‘wanneer-’vragen beantwoorden over een verhaal, of beter gezegd, een gedicht uit het Taalleesboek. Een deel doen we samen en voor een deel mag je alleen werken.”

U leest samen met de leerlingen het gedicht ‘Bang voor dokters’ op bladzijde 42 uit het Taalleesboek en u neemt mondeling opdracht 3.1 tot en met 3.3 door.

Laat de leerlingen hun vinger opsteken bij de antwoorden, zodat u kunt inventariseren wie de tekst niet goed begrepen heeft.

De leerlingen werken zelfstandig verder aan de opdrachten 3.4 tot en met 3.7.

Extra opdracht

Werkboek 10, opdracht 4 op bladzijde 27

Afsluiting	5

U bespreekt de antwoorden van de opdrachten en u laat de leerlingen hun antwoorden toelichten.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 25 t/m 29

1

1 verdoven

6 afleiden

2 opereren

7 bezoekuur

3 operatie

8 achterstand

4 opzoeken

5 opvrolijken

2

1 goed

2 fout

3 goed

4 fout

5 goed

6 fout

3.1

c een jongen en een dokter

3.2

De jongen is de hoofdpersoon, want hij is de belangrijkste persoon in het gedicht.

3.3

b Hij werd onderzocht.

3.4

c Hij onderzocht de jongen.

3.5

c bij de dokter in de spreekkamer

3.6

4 - 5 - 3 - 1 - 2

3.7

b Dat is nodig voor het onderzoek.

extra opdracht Werkboek 10, bladzijde 27

4

1 Frits en Frats en een meisje (Elske)

2 De clowns gooien ballen naar elkaar over. Ze proberen Elske op te vrolijken.

3 in een ziekenhuis

4 om drie uur

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de theelepel** (het ding/de hoeveelheid) en **de eetlepel** (het ding/de hoeveelheid).
- De leerlingen oefenen het schrijven van een doetekst.

Materiaal

Klassikaal

- Woordspoor 3

Individueel

- Taalleesboek, bladzijde 44
- Werkboek 10, bladzijde 30 t/m 33

Vorbereiding

- U tekent het schema 2.1 op bladzijde 5 van het Werkboek op het bord.

Betekenis van de woorden

de eetlepel: Een eetlepel is een lepel om bijvoorbeeld soep mee te eten. In een recept staat ook wel eens 'een eetlepel olie', dan is het de hoeveelheid olie die in een eetlepel past.

de theelepel: Een theelepel is een klein lepeltje om mee in de thee of koffie te roeren. Een theelepel zout is: zoveel zout als er in een theelepel past.

Start**5**

U gaat een drankje maken van spullen als koffie, poedermelk, water, suiker enzovoort. U gebruikt daarbij een **theelepel** en een **eetlepel**, zowel om af te meten als om te roeren. Maak het spannend door alles heel zorgvuldig te doen. Praat daarbij hardop en gebruik bij herhaling de woorden **theelepel** en **eetlepel**. Strijk de hoeveelheden af. U vraagt de leerlingen wie het drankje wil proeven.

Vervolgens bespreekt u aan de hand van het Woordweb de betekenis van de nieuwe woorden.

Kern – Instructie 1**15**

Nadat u de woorden hebt uitgelegd, gaat u een kort gesprekje met de leerlingen aan. U geeft eerst zelf een voorbeeld uit uw eigen ervaringen. Daarbij herhaalt u de woorden opnieuw.

U vertelt bijvoorbeeld:

“Ik vind het fijn om een ijsje of toetje met een **theelepel** te eten. Maar soep of pap eet ik liever met een **eetlepel**.”

Daarna vraagt u de leerlingen naar hun ervaringen. U kunt de volgende vragen stellen:

- “Wat is het verschil tussen een **eetlepel** en een **theelep**el?”
- Wie heeft er wel eens iets gemaakt volgens een recept?
- In een recept staat soms dat je een **eetlepel** of **theelep**el moet gebruiken om de maat te nemen.
- Ik vind het leuk om zilveren **theelep**eltjes te sparen. Ik heb er al een heleboel....enzovoort.
- Waar kun je een **eetlepel** en een **theelep**el nog meer voor gebruiken?”

U herhaalt de vorige Woordwebben met de leerlingen.
U licht opdracht 1 op bladzijde 31 van het Werkboek toe.

De leerlingen maken opdracht 1 op bladzijde 31 van het Werkboek.
U laat een leerling de goede volgorde oplezen.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2

20

U vraagt de leerlingen pagina 44 van het Taalleesboek voor zich te nemen. U vertelt dat u samen de teksten A en B gaat lezen en dat een van die teksten een recept is.

Vervolgens maakt u samen met de leerlingen opdracht 2 op bladzijde 32 van het Werkboek. U vraagt de leerlingen wat voor teksten dit zijn. En waarom deze teksten geschreven zijn. U wijst vervolgens op het schema op het bord en zegt dan het goede antwoord.

U vertelt dat de leerlingen vandaag zelf een brief en een doetekst gaan schrijven.

U neemt opdracht 3 op bladzijde 32 van het Werkboek door met de leerlingen. Vervolgens bespreekt u met de leerlingen wat er in de brief geschreven moet worden.

De leerlingen schrijven een brief voor de juf.

U laat enkele leerlingen hun brief lezen.

Vervolgens bespreekt u met de leerlingen welke dingen in een lekker hapje voor een dier kunnen zitten.

U vraagt de leerlingen:

“Wat vindt jouw lievelingsdier echt lekker? Wat zit er volgens jou in een lekker hapje voor jouw lievelingsdier?”

U schrijft de antwoorden van de leerlingen op het bord.

U geeft een voorbeeld waarin de leerlingen hun eigen woorden kunnen invullen, bijvoorbeeld:

Neem de voerbak van je dier.

Doe vier eetlepels water erin.

Los daarin op een theelepel ...

Voeg nog twee eetlepels ... erbij.

Roer het goed.

Laat de leerlingen hun doetekst op bladzijde 33 van het Werkboek schrijven.

Afsluiting	5

U laat een aantal leerlingen hun doetekst voorlezen.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 31 t/m 33

1

de theelepel - de eetlepel - de opscheplepel

2

Tekst A is: een brief.

Tekst B is: een doetekst.

3

eigen brief

4

eigen doetekst

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **het kwaaltje**, **de ziekte** en **de klacht**.
- De leerlingen oefenen het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.

Materiaal

Klassikaal

- Woordspoor 4

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 34 t/m 37

Extra opdracht

- Werkboek 10, opdracht 3.1 t/m 3.5 op bladzijde 37

Betekenis van de woorden

het kwaaltje: Een kwaaltje is iets vervelends met je lichaam waar je vaak last van hebt. Sommige ziekten worden kwalen genoemd.

de ziekte: Als iemand een ziekte heeft, is er iets met zijn lichaam niet in orde. Griep is bijvoorbeeld een ziekte.

de klacht: Wanneer een klacht hebt, dan ben je ontevreden over iets of iemand. Je klaagt erover. Je vertelt aan anderen wat je hindert of wat je niet fijn

Start**5**

U speelt een oude vrouw/man die over allerlei **kwaaltjes** klaagt; rugpijn, slechte ogen, doof aan linkeroor, enzovoort. U vertelt ook nog over de buurvrouw die 'echt' ziek is en relateert daarmee uw eigen **kwaaltjes**. Bij uw verhaal gebruikt u bij herhaling de woorden **kwaaltje**, **ziekte** en **klacht**. Vervolgens bespreekt u aan de hand van het Woordweb de betekenissen van de nieuwe woorden.

Kern – Instructie 1**15**

Nadat u de woorden hebt uitgelegd, gaat u een kort gesprekje met de leerlingen aan. U geeft eerst zelf een voorbeeld uit uw eigen ervaringen. Daarbij herhaalt u de woorden opnieuw. Daarna vraagt u de leerlingen naar hun ervaringen. Bij de vragen laat u steeds weer de nieuwe woorden klinken. U kunt de volgende vragen stellen.

- "Ik heb ook een **kwaaltje**. Ik heb een **kwaaltje** aan mijn oog." (U legt hier uit wat uw **kwaaltje** is.)
- "Heb je zelf wel eens **klachten** of **kwaaltjes**?"

- Wie is er wel eens ziek geweest?
- Welke **klachten** had je toen?
- Ik heb verteld wat het verschil is tussen een **kwaaltje** en een **ziekte**. Wie weet dat nog?"

U herhaalt de vorige Woordwebben met de leerlingen.

Kern – Instructie 2	20

U vraagt de leerlingen of zij nog weten wat opereren is. U vertelt dat les 7 over opereren ging en dat ze vandaag een verhaal gaan lezen met de titel 'De operatie'.

Maar eerst nemen de leerlingen opdracht 1.1 t/m 1.5 op bladzijde 35 van het Werkboek voor zich.

U zegt:

"Jullie gaan 'wie-', 'wat-', 'waar-' en 'wanneer-'vragen beantwoorden bij een voorgelezen verhaal. Maar eerst gaan we kijken wat de 'wie-', 'wat-', 'waar-' en 'wanneer-'vragen ook al weer zijn."

U laat de tekst bij opdracht 1.1 op bladzijde 35 van het Werkboek door een leerling voorlezen. Vervolgens licht u opdracht 1.2 tot en met 1.5 toe. De leerlingen maken de opdrachten zelfstandig. U bespreekt de antwoorden met de leerlingen.

Vervolgens schrijft u onder elkaar op het bord:

Wie?

Wat?

Waar?

Wanneer?

De leerlingen nemen pagina 44 van het Taalleesboek voor zich met het verhaal 'De operatie'. U leest het verhaal voor en de leerlingen lezen mee.

U laat de leerlingen op het verhaal reageren, waarbij u de clusterwoorden herhaalt en actief laat gebruiken. Ze zullen wel opmerken dat Jenny niet weet waar de blindedarm zit.

"Hoe oud zal Jenny zijn? Heb je wel eens een pop geopereerd?"

Na het gesprekje leest u het verhaal nog een keer voor. U vraagt de leerlingen goed op de namen van de personen te letten. Hier moeten ze straks vragen over beantwoorden. Ook moeten ze proberen te onthouden wáár alles gebeurt en wanneer.

U neemt opdracht 2.2 tot en met 2.5 op bladzijde 36 van het Werkboek gezamenlijk door, waarbij u de leerlingen helpt door aan te geven in welke regels van de tekst ze de antwoorden kunnen vinden.

De leerlingen maken de opdrachten.

U bespreekt de antwoorden samen met de leerlingen.

Extra opdracht

Werkboek 10, opdracht 3.1 t/m 3.5 op bladzijde 37

Afsluiting	5

U kunt op het bord drie rijen maken, een rij **kwaaltjes**, een rij **ziektes** en een rij **klachten**. Vraag de leerlingen welke **kwaaltjes** zij wel eens hebben en schrijf die in de eerste kolom. Doe dit ook met de **ziektes** en bijbehorende **klachten**.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 35 t/m 37

1.2

Brenda

1.3

c Ze doet het licht aan.

1.4

Het gebeurt in de slaapkamer van Brenda.

1.5

Het gebeurt 's nachts.

2.2

d Jenny en haar poppen

2.3

a Ze opereert Lisa.

2.4

b in de kinderkamer

2.5

a 's middags

extra opdracht Werkboek 10, bladzijde 37

3.2

c Jasper

3.3

b Jasper koopt appels.

3.4

c 's middags

3.5

Het gebeurt in de groentewinkel/bij de groenteman.

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden die eindigen op *d*.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden beginnend met een *f*- of een *v*-.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met lange, korte en tweetekenklanken. (open- en gesloten lettergrepen)

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 38 t/m 40
- Spellinghulp

Vorbereiding

- U zet klaar:
 - Youtubefilmpje over *f/v*:
<https://www.youtube.com/watch?v=Jq6jQ3xZIC0>.

Extra opdrachten

- Werkboek 10, bladzijde 39 en 40 opdrachten 3 en 4.

Start**5**

U speelt het spel 'Galgje' met het woord *hoofdpijn*.

U schrijft op het bord:

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

De leerlingen mogen om de beurt een letter raden. Als ze een letter noemen die in het woord voorkomt, schrijft u die letter op de juiste plek. Noemen ze een letter die niet in het woord voorkomt dan tekent u een stukje van de galg.

Als het woord geraden is, leest u het klank voor klank op en wijst u de desbetreffende letters op het bord aan, /h/ /oo/ /f/ /t/ /p/ /ij/ /n/.

U vraagt aan de leerlingen welke twee spellingsmoeilijkheden ze in dit woord horen en zien. (- Je hoort de /t/, maar je schrijft een *d*, - Je hoort de /ij/ en je moet kiezen tussen de *ij* en de *ei*)

Kern - Instructie 1**15**

U zegt:

“Hoofd, je hoort hier de /t/, maar je schrijft de d. Hier hoort een regel bij: Als je aan het einde van een woord een /t/ hoort, dan maakt je het woord langer. Hoor je dan een /d/, dan moet het met

een *d* geschreven worden. Hoor je een /t/, dan moet het met een *t* geschreven worden.”

U vraagt aan de leerlingen welke woorden ze kennen waarbij je een /t/ hoort, maar een *d* schrijft. Deze woorden schrijft u op het bord.

De leerlingen schrijven de woorden in hun Taalschrift bij opdracht 1.1 en 1.2 op bladzijde 38 van het Werkboek.

Kies samen een aantal woorden uit en maak met deze woorden een zin.

Kern - Instructie 2	15

Stap 1

U schrijft op het bord de woorden *fiets* en *vork*.

U vertelt:

“Een andere spellingsmoeilijkheid die we vandaag herhalen, zijn woorden die beginnen met een *f* of een *v*. Het verschil is vaak moeilijk te horen. Kijk maar naar het filmpje.”

U laat het filmpje op youtube zien en na het filmpje nemen de leerlingen bladzijde 1 van de Spellinghulp voor zich.

U zegt:

“Jullie zien hier woorden die met *f* beginnen en woorden die met *v* beginnen. We hebben net in het filmpje gezien en gehoord dat woorden met *f* en *v* anders worden uitgesproken. Dat gaan we oefenen.”

U leest een aantal woorden voor van de rijtjes die op bladzijde 1 van het Spellingboek staan. U vertelt dat ze het verschil ook kunnen voelen. Door hun vinger op hun keel te leggen, voelen ze het trillen bij het uitspreken van de *v*. U doet dit voor. Bij de *f* voelen ze de trilling niet. U leest de woorden nu samen hardop waarbij de leerlingen twee vingers op hun keel houden.

U zegt:

“Als je niet weet of een woord met de *v* of een *f* begint, kun je dus kijken in je Spellinghulp. Door deze woorden veel te oefenen, weet je het straks uit je hoofd en hoef je niet meer te spieken.”

Stap 2

U zegt steeds een zin. In elke zin is een *f*- of een *v*-woord opgenomen. Als u de zin hebt gezegd, schrijven de leerlingen het *f*-woord of het *v*-woord op in hun Werkboek bij opdracht 2.

U gebruikt de volgende zinnen:

- 1 *Ik zet de pan op het **fornuis**.*
- 2 *Mijn **vader** is **vandaag** jarig.*
- 3 *De **vlag** hangt uit.*
- 4 *Ik heb een **fout** gemaakt in deze som.*
- 5 *Deze **vrijdag** hebben we **vrij**.*
- 6 *Ga je mee naar de **film**?*
- 7 *Morgen **vieren** we **feest** op school.*
- 8 *Mijn moeder koopt **fruit** in de winkel.*
- 9 *Hij **vangt vis** met een **visnet**.*

U kijkt de woorden samen na.

Extra opdrachten

Werkboek 10, bladzijde 39 en 40 opdrachten 3 en 4.

Afsluiting	5

U schrijft op het bord:

f

v

U beeldt woorden uit met *f* of *v*. De leerling die het woord als eerste raadt mag het woord in de juiste rij op het bord schrijven. U kunt de volgende woorden gebruiken:

feest, varken, vlug, fietsen, vork, verhaal, fles, vliegen

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 38 t/m 40

1

De leerlingen bedenken zelf woorden.

2

De woorden staan in de les.

3

d = hond, mand, maand, tand

t = taart, barst, korst, kaart

extra opdrachten Werkboek 10, bladzijde 39 en 40

4

kous, fles, fruit, pauw

auto, cijfers, vijf, gewei

geit, mouw, fluit, bijl

touw, trein, fiets, gordijn

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **feliciteren**, **gelukwensen**, **beterschap wensen** en **de wenskaart**.
- De leerlingen oefenen het kiezen van het juiste voorzetsel bij bepalingen.

Materiaal

Klassikaal

- Woordspoor 5

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 41 t/m 43

Vorbereiding

- U legt verschillende wenskaarten klaar.

Betekenis van de woorden

feliciteren:	Als je iemand feliciteert, wens je hem geluk. Je zegt bijvoorbeeld 'hartelijk gefeliciteerd'.
gelukwensen:	Gelukwensen is hetzelfde als feliciteren. Als je iemand gelukwenst, wens je hem geluk toe, bijvoorbeeld op zijn verjaardag.
beterschap wensen:	Beterschap wensen is als je hoopt dat iemand die ziek is, snel beter wordt.
de wenskaart:	Een wenskaart is een kaart met een wens. Je stuurt hem naar iemand, bijvoorbeeld om hem beterschap te wensen of om hem een gelukkig nieuwjaar te wensen.

Start**5**

U laat de leerlingen de Woordwebben van de afgelopen lessen zien. U vertelt dat zij veel dingen hebben geleerd over ziek zijn. Veel dingen zijn niet leuk aan ziek zijn, maar als je ziek bent, krijg je soms ook cadeautjes, bijvoorbeeld kaarten, bloemen of brieven. Familie of vrienden **wensen** je daarmee **beterschap** toe.

U laat de leerlingen verschillende soorten **wenskaarten** zien en leest de teksten voor. U vertelt dat er allemaal aardige dingen op staan. Als je zo'n kaart krijgt, laat de afzender weten dat hij of zij aan je denkt en je goede dingen toewenst. Daarom heet zo'n kaart een **wenskaart**. U vertelt dat je niet alleen een **wenskaart** kunt krijgen wanneer je ziek bent, maar ook wanneer je jarig bent of bijvoorbeeld als je een diploma hebt gehaald.

Bij uw inleidende tekst gebruikt u de woorden **feliciteren**, **gelukwensen**, **beterschap wensen** en **wenskaart** bij herhaling.

Kern – Instructie 1**20**

Vervolgens bespreekt u aan de hand van het Woordweb van deze les, de betekenissen van de nieuwe woorden.

Nadat u de woorden hebt uitgelegd, gaat u een kort gesprekje met de leerlingen aan. U geeft eerst zelf een voorbeeld uit uw eigen ervaringen. Daarbij herhaalt u de woorden opnieuw. Daarna vraagt u de leerlingen naar hun ervaringen. Bij de vragen laat u steeds weer de nieuwe woorden klinken. U zegt:

“Ik heb pas geleden een **wenskaart** verstuurd. Dat was toen juf Inge haar kindje gekregen had. Ik heb die **wenskaart** bij Van Dorp gekocht...enzovoort.”

U stelt de volgende vragen:

- “Wie heeft wel eens een **wenskaart** verstuurd of gekregen?”
- Wat voor **wenskaart** was dat?
- Wat stond er op de kaart?
- Wie heeft wel eens een ander soort **wenskaart** verstuurd of gekregen?
- Op welke andere manier kun je iemand **feliciteren**?”

U kunt met de leerlingen teksten voor **wenskaarten** bedenken. Maak twee kolommen met daarin **wensen** voor **beterschap** en **gelukwensen** of **felicities**. Verzamel zoveel mogelijk vrolijke of aardige wensen voor diverse gelegenheden.

Vervolgens nemen de leerlingen bladzijde 42 van het Werkboek voor zich. U licht opdracht 1 toe.

De leerlingen maken de opdrachten zelfstandig.

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Kern – Instructie 2**15**

Wanneer de opdrachten zijn gemaakt, zegt u tegen de leerlingen:

“Leg jullie potlood maar óp de tafel, náást jullie Werkblad. Kunnen jullie nu je pen tégen je potlood leggen en je Werkblad óp je pen en potlood leggen? Je pen en potlood liggen nu ónder je Werkblad.

Op, naast, tegen, onder: welke woorden heb ik nu gebruikt? Hebben we die eerder gehoord de vorige week? Weten jullie nog hoe die woorden heten?" (voorzetsels)

U vertelt de leerlingen dat zij nog een keer gaan oefenen met voorzetsels en bespreekt met hen opdracht 2 op bladzijde 43 van het Werkboek. Vervolgens maken de leerlingen de opdracht zelfstandig. Na afloop kijkt u de opdrachten samen na.

Afsluiting	5

U vraagt de leerlingen wat ze vandaag geleerd hebben en herhaalt kort de inhoud van de lesonderdelen.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 42 en 43

1

Yusuf kaart 3: Negen jaar! Gefeliciteerd!!

de tante van Jesse kaart 2: van harte gelukwens met jullie huwelijk!

Sem kaart 1: Ik wens je veel beterschap.

2

1 naar

6 naar

2 in

7 tegen

3 van

8 tussen

4 met

9 op

5 in

10 van

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de temperatuur opnemen, de thermometer, de koorts en de verhoging**.
- De leerlingen oefenen het toepassen van de taaldenkrelatie 'eigenschappen'.

Materiaal

Klassikaal

- Woordcluster 4

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 44 t/m 47

Vorbereiding

- U legt verschillende soorten thermometers klaar: een ouderwetse koortsthermometer en een digitale koortsthermometer, een gewone kamerthermometer, een thermometer voor in de ijskast of oven, enzovoort.

Betekenis van de woorden

de temperatuur opnemen:	Als je iemands temperatuur opneemt, meet je hoe warm zijn lichaam is. Dat doe je met een thermometer.
de thermometer:	Met een thermometer meet je hoe warm of koud het ergens is. Zo kun je bijvoorbeeld de temperatuur buiten meten, of die van een mens om te kijken of iemand koorts heeft. Om de temperatuur van mensen op te meten, wordt tegenwoordig vaak een digitale of oorthermometer gebruikt.
de koorts:	Als je ziek bent, kun je koorts hebben. Dan is de temperatuur van je lichaam hoger dan normaal.
de verhoging:	Als je verhoging hebt, dan heb je een klein beetje koorts, zo tussen de 37 en 38 graden Celsius.

Start**5**

U gaat uitgebreid zitten hoesten en niezen en uw neus snuiten en zegt:

“Hè, wat ben ik verkouden. Ik zal toch geen griep krijgen?”

U voelt aan uw voorhoofd en wangen.

“Ik voel ook wel een beetje warm aan. Het lijkt me het beste dat ik maar eens ga kijken of ik **koorts** heb.”

U pakt de verschillende **thermometers**.

Kern – Instructie 1

15

U zegt:

“Dat was natuurlijk een beetje aanstellerij van mij, maar het had ook best echt waar kunnen zijn. Dan ging ik mijn **temperatuur opnemen**, want als je ziek bent is je **temperatuur** hoger, ben je veel warmer dan anders.

Als je **de temperatuur** gaat **opnemen**, ga je meten hoe warm je bent. Daarvoor gebruik je een **thermometer**. Een **thermometer** is een instrument, een ding waarmee je **de temperatuur** precies kunt meten.”

U laat de verschillende **thermometers** zien.

“Kijk, deze twee zijn **thermometers**, waarmee je kunt kijken of je **koorts** hebt.”

U laat Woordweb 4 zien.

“Kijk, deze jongen is ziek en nu wordt met de **thermometer** zijn **temperatuur opgenomen**. De normale **temperatuur** is ongeveer 37°C. Als hij een beetje warmer is dan normaal, dan heeft hij **verhoging**. **Verhoging** is niet zo erg, maar als hij veel warmer is, wel meer dan 38°C, dan heeft hij **koorts** en mag hij pas weer uit bed als de **koorts** over is.”

U neemt **de temperatuur** van enkele leerlingen op.

U houdt met de leerlingen een gesprekje over ziek zijn en over **koorts** hebben.

U herhaalt daarbij steeds weer de woorden van het Woordweb.

U stelt de volgende vragen:

- “Hebben jullie wel eens **koorts** gehad?
- Heeft je vader of moeder toen je **temperatuur opgenomen**?
- Vind je dat vervelend?
- Hebben jullie thuis ook zo’n **thermometer**?”

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen.

Vervolgens bespreekt en maakt u met de leerlingen de opdrachten 1 t/m 3 op bladzijde 45 en 46 van het Werkboek.

Kern – Instructie 2

20

U zegt:

“Jullie gaan een opdracht maken die iets met klachten en ziektes te maken heeft. Als jullie flink doorwerken, is er ook nog tijd voor wat taalspelletjes, zoals een woordenketting.

Maar eerst gaan we de nieuwe woorden die we de afgelopen weken hebben geleerd, nog een keer bekijken.”

De leerlingen nemen bladzijde 46 van het Werkboek voor zich en na een korte uitleg, maken zij opdracht 3 .

Afsluiting	5

Als afsluiting maken de leerlingen opdracht 4 op bladzijde 47 van het Werkboek. Het is een woordketting waarbij de leerlingen een nieuw woord maken met de laatste letter van het woord ervoor. De eerste twee zijn voorgedaan.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 45 t/m 47

1

1 de wenskaart

2 de verdoving

3 gluren

4 feliciteren

5 de verjaardag

2

1 normale temperatuur (groen)

2 koorts (rood)

3 verhoging (blauw)

3

1 lekker

2 zere

3 vies

4 -

5 gezond

6 nieuwe

7 -

8 boos

4

eigen vondsten

Lesinhoud

- De leerlingen breiden hun woordenschat uit met de woorden **de apotheek, de apotheker, het recept** en **het medicijn**.
- De leerlingen oefenen het vaststellen van diverse lees- en schrijfdoelen, gekoppeld aan soorten teksten.

Materiaal

Klassikaal

- Woordcluster 5

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 48 t/m 53
- Taalleesboek, bladzijde 50 en 51

Vorbereiding

- U neemt mee: lege medicijnflesjes, verpakkingen van drankjes, zalfjes en /of pilletjes.
- U zet de beamer/laptop klaar voor een filmpje over het maken van medicijnen: <http://www.schooltv.nl/video/hoe-maak-je-een-pil-een-pil-als-medicijn>.
- U schrijft het schema van oefening 1.1. op Werkblad 2 op de achterkant van het bord.

Extra opdracht

- Werkboek 10, opdracht 5, bladzijde 53

Betekenis van de woorden

- de apotheek:** Een apotheek is een winkel waar je medicijnen kunt kopen zoals pillen, poeders, drankjes. Op Aruba noemen we dat een 'botica'.
- de apotheker:** De apotheker is de man of vrouw die in de apotheek werkt. Hij maakt de medicijnen klaar.
- het recept:** Het is een briefje dat je van de dokter krijgt. Er staat op welke geneesmiddelen je nodig hebt. Met een recept ga je naar de apotheek.
- het medicijn:** Een medicijn is een geneesmiddel, zoals een drankje, een pil, een poeder of een zalf.

Start**5**

U start de les met een filmpje: 'Hoe maak je een pil?'

(<https://schooltv.nl/video/hoe-maak-je-een-pil-een-pil-als-medicijn/>)

Na afloop laat u een medicijnflesje en /of een geneesmiddelenverpakking zien met een etiket van **de apotheek**. U leest de naam van **de apotheek** hardop voor.

Kern – Instructie 1**15**

U laat aan de leerlingen Woordweb 5 zien. U geeft daarbij de volgende uitleg.

“Als je naar de dokter gaat, schrijft die soms op een briefje welke pillen je moet innemen. Zo’n briefje heet een **recept**. Met een **recept** ga je naar **de apotheek**. Dit is dus heel wat anders dan een **recept** in een kookboek, want daarin staat hoe je iets moet koken, bakken of braden.

De spullen, die in **de apotheek** worden verkocht met een **recept** van de dokter heten **medicijnen**. **Medicijnen** is een ander woord voor geneesmiddelen.

Een drankje is een **medicijn**. Maar een pilletje, een poeder en een zalfje zijn ook **medicijnen**. Ze zijn bedoeld om je weer gauw gezond te maken.”

U zegt:

“Dit komt van **apothek** Botica Paradera en er heeft een drankje (pillen /zalf /poeders) in gezeten. **De apotheek** is een winkel waar je pillen, poeders, drankjes en zalfjes kunt kopen die de dokter heeft voorgeschreven.

Ook aspirientjes, vitaminetabletjes of pleisters kun je bij de **apothek** (botica) kopen.

De apotheker mag de geneesmiddelen bereiden en klaarmaken. Hij heeft hiervoor een diploma gehaald.”

U herhaalt de vorige Woordwebben samen met de leerlingen en u laat de leerlingen vervolgens opdracht 1, bladzijde 49 van het Werkboek maken. Opdracht 2 op bladzijde 50, de woordzoeker, kunt u in groepjes laten maken als daar tijd voor is. Of u bewaart deze opdracht voor een ander moment in dit thema.

Kern – Instructie 2**20**

U zegt dat de leerlingen het zojuist over **medicijnen** hadden. U vraagt hen of zij wel eens **medicijnen** hebben gehaald voor hun huisdier, bijvoorbeeld pillen voor hun hond.

U vraagt:

“Zijn jullie toen ook bij de dierenarts geweest? Wie van jullie heeft een dier en is weleens bij de dierenarts geweest? Wat gebeurde er toen? Wat deed de dierenarts allemaal?

Gebruikte de dierenarts ook een thermometer om de temperatuur op te nemen en te zien of het dier koorts had?”

U laat de leerlingen een gebeurtenis vertellen en zegt daarna:

“Je hebt net gehoord wat ... (de leerling die net aan het woord was) vertelde. Als je dat in een boek zou lezen, wat voor soort tekst zou het dan zijn?” (een verhaal)

“Kan het echt gebeurd zijn?” (ja, het is echt gebeurd)

“We gaan een aantal teksten lezen en daarover vragen waarom ze zijn geschreven. Daarna bespreken we de opdrachten en gaan we samen een paar teksten oefenen.”

De leerlingen nemen het Taalleesboek voor zich op bladzijde 50. Ze lezen de tekst ‘Dierenarts’.

U maakt samen met de leerlingen opdracht 3.1 op bladzijde 51 van het Werkboek.

Daarna leest u de volgende tekst voor:

“Jij was ziek”, zegt Floor. “En ik was de dokter.”

Joep snapt het al.

Met een schreeuw valt hij op de grond.

Floor schrikt ervan.

“Wat is er?”

“Au, au, ik ben zo ziek. Ik moet naar het ziekenhuis”, steunt Joep.

Floor kijkt opeens heel streng.

“Tong uitsteken!” zegt ze.

Ze bekijkt de tong.

“Het is niet goed. Je hebt een verstopt hoofd.”

“Is dat erg?” vraagt Joep.

Floor knikt.

“Dus ik ben erg ziek”, zegt Joep blij.

“Ja”, zegt Floor. “Ik moet een drankje voor je maken.”

Henk Hokke

De leerlingen nemen het schema bij opdracht 3.1 in het Werkboek voor zich. U stelt de volgende vragen:

“Wat is dit voor soort tekst?” (een verhaal)

“Kan het wel of niet echt gebeurd zijn?” (Het kan wel echt gebeurd zijn.)

“Waarom zou de schrijver dit verhaal geschreven hebben?” (om je een leuk verhaal te laten lezen)

“Waarom zou je dit verhaaltje lezen?” (omdat je het leuk vindt, om een grappig boek te lezen)

Daarna leest u de volgende tekst voor:

“Beste Onno,
Wat jammer dat je ziek bent op je verjaardag.
Maar ik heb iets bedacht.
Morgen kom ik even bij je kijken.
Ik heb ook nog iets voor je.
Dan is het net of je twee keer jarig bent.
Dag Onno,
Groetjes van juf Anja”

U stelt de volgende vragen:

- “Wat is dit voor soort tekst?” (een brief)
- “Hoe weet je dat?” (Er staat boven voor wie de brief is en er staat onder van wie de brief is.)
- “Wie heeft de brief geschreven?” (juf Anja)
- “Waarom zou ze dat gedaan hebben?” (om Onno te vertellen dat ze bij hem komt)
- “Waarom leest Onno de brief?” (omdat zijn naam erboven staat)

U leest samen met de leerlingen de teksten A tot en E. U geeft enkele individuele leesbeurten. Vervolgens licht u opdracht 4.1 en 4.2 op bladzijde 52 en 53 van het Werkboek toe.

Extra opdracht
Werkboek 10, opdracht 5, bladzijde 53.

Afsluiting	5

U laat een groepje leerlingen (klanten, een apothekersassistente, een **apotheker**) een scène bij de **apothek** naspelen.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 49 t/m 53

1

*de apothek (groen rondje): het medicijn, het recept, de apotheker
de wenskaart (blauw rondje): beterschap wensen, feliciteren, gelukwensen, van harte
de thermometer (rood rondje): de temperatuur opnemen, de verhoging, de koorts*

2

1 verhoging	6 spreekkamer
2 medicijn	7 wachtkamer
3 praktijk	8 thermometer
4 assistent	9 apotheek
5 verdoven	10 operatie

3.1

c andere tekst i weettekst

3.2

b Hij wil ons iets leren over het werk van een dierenarts.

3.3

b om meer te weten te komen

4.1

1 Tekst A is een gedicht, dat niet echt gebeurd kan zijn.

2 Tekst B is een weettekst.

3 Tekst C is een verhaal, dat wel echt gebeurd kan zijn.

4 Tekst D is een doetekst.

5 Tekst E is een brief.

4.2

1 tekst A: om je iets leuks te laten lezen

2 tekst B: om je iets te leren

3 tekst C: om je iets spannends te laten lezen

4 tekst D: om je iets te laten doen

5 tekst E: om een bericht door te geven

extra opdracht Werkboek 10, bladzijde 53

5

1 tekst c

2 tekst a

3 tekst b

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van een verhaal met behulp van de vragen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'.

Materiaal

Klassikaal

- Youtubefilmpje van Bert & Ernie over 'Hoe blijf je gezond?'

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 54 en 55

Vorbereiding

- U zet de laptop, beamer en/of tv klaar voor het filmpje van Bert & Ernie over 'Hoe blijf je gezond?' <http://youtu.be/ztSyqkYou8M> .

Start**10**

U begint de les van vandaag met een filmpje. Het is een filmpje van Bert & Ernie en zij praten over hoe je gezond kunt blijven.

U zegt:

“Jullie kennen Bert & Ernie misschien wel van Sesamstraat. In dit filmpje praten zij over hoe je gezond kunt blijven. Wat je dus kunt doen om niet ziek te worden. Als we gaan kijken, moet iedereen wel stil zijn, zodat we goed kunnen horen wat ze zeggen.”

Na afloop van het filmpje vraagt u de leerlingen welke dingen je moet doen om gezond te blijven (lichaamsbeweging/sporten, gezond eten en tanden poetsen).

U schrijft de antwoorden op het bord.

Kern – Instructie**30**

U vertelt de leerlingen dat het heel verstandig is om gezond te eten, genoeg te bewegen en je tanden te poetsen. Toch kun je wel ziek worden, ook al doe je al die dingen. U vraagt de leerlingen wat je doet als je ziek bent (in bed liggen, naar de dokter gaan).

U zegt:

“Als je bij de dokter komt, vraagt hij wat er is en hij onderzoekt je. Als hij weet waarom je pijn hebt of je je niet goed voelt, schrijft hij soms een briefje, een recept. Wat moet je daarmee doen?” (naar de apotheek)
 “En wat krijg je mee van de apotheek?” (medicijn, pillen, drankje)
 “Wie is er weleens in de apotheek geweest voor een medicijn?”

Nadat de leerlingen hun ervaringen verteld hebben, vraagt u hen bladzijde 48 van het Werkboek voor zich te nemen. U vertelt dat zij vandaag een verhaal gaan schrijven over de apotheek.

Daarvoor leest u gezamenlijk de tekst bij 1.1 op bladzijde 54 van het Werkboek. U vertelt dat het belangrijk is voor een verhaal om te weten over 'wie' en 'wat' het verhaal gaat. Ook moet je weten 'waar' het verhaal zich afspeelt en 'wanneer'. Het is handig deze woorden op het bord te schrijven.

Vervolgens bespreekt u opdracht 1.2 op bladzijde 55 van het Werkboek met de leerlingen en kijkt naar de eerste zinnen. Daarna maakt u gezamenlijk de opdracht.

Na afloop gaat u met de leerlingen nog even na of ze de 'wie'-, 'wat'-, 'waar'- en 'wanneer'-vragen kunnen beantwoorden.

Afsluiting	5

Als afsluiting herhaalt u de Woordwebben van de afgelopen weken opnieuw.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 55

1.2

eigen verhaal naar aanleiding van de gegevens bij opdracht 1.1

Lesinhoud

- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *-cht*.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met een /ou/ klank.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met /ei/ klank.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met *f* of *v* aan het begin van het woord.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden die eindigen op *d*.
- De leerlingen oefenen het schrijven van woorden met lange, korte en tweetekensklanken.

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Werkboek 10, bladzijde 56 t/m 58
- Spellinghulp

Voorbereiding

- U schrijft op het bord:
Opa zegt: Een kip die in de zon ligt, legt geen ei.

Start**5**

U speelt het spel 'Galgje' met het woord *gezicht*.

U schrijft op het bord:

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

De leerlingen mogen om de beurt een letter raden. Als ze een letter noemen die in het woord voorkomt, schrijft u die letter op de juiste plek. Noemen ze een letter die niet in het woord voorkomt dan tekent u een stukje van de galg.

Als het woord geraden is, leest u het klank voor klank op en wijst u de desbetreffende letters op het bord aan, /g/ /u/ /z/ /i/ /g/ /t/.

U vraagt aan de leerlingen welke twee spellingsmoeilijkheden ze in dit woord horen en zien. (- Je hoort /gu/, maar je schrijft een *ge*, - Je hoort de /gt/ en je schrijft *cht*.)

Kern – instructie 1**15**

U geeft de volgende regel:

“Als je na een korte klank (*a, e, i, o, u*) /gt/ hoort, dan schrijf je *cht*.
Behalve bij: *ligt* (van *liggen*), *legt* en *zegt*.”

Deze drie uitzonderingen kun je gemakkelijk onthouden in een zin. Kijk maar eens naar de zin op het bord.”

U herhaalt de zin een paar keer met de leerlingen.

U schrijft groot aan de ene kant het bord *cht* en aan de andere kant *gt*.

U zegt steeds één van de volgende woorden: *knaagt, recht, kucht, bericht, veegt, spuugt, verwacht, pleegt, gezicht, zegt (!), vlucht, plaagt, droogt, vocht, lacht, legt (!), en vraagt*.

U vraagt steeds in welke rij het woord hoort en laat één van de leerlingen het op het bord schrijven. De leerlingen schrijven de woorden in het Werkboek bij opdracht 1.1 op bladzijde 56 van het Werkboek in de juiste rij.

U schenkt speciale aandacht aan de woorden *ligt* en *licht*. De schrijfwijze is afhankelijk van de betekenis. Met beide woorden laat u zinnen maken.

U geeft ook enkele zinnen en de leerlingen geven de schrijfwijze aan. De zinnen worden vervolgens in het Werkboek bij opdracht 1.2 geschreven.

U kunt de volgende zinnen gebruiken:

- 1 *Het is donker, doe het **licht** eens aan.*
- 2 *De zieke man **ligt** de hele dag in bed.*
- 3 *Dat pakje is niet zwaar, het is **licht**.*

Kern – instructie 2	20

U loopt met de leerlingen de Spellinghulp nog een keer door.

U bespreekt kort de opdrachten 2 tot en met 5 op bladzijde 57 en 58 van het Werkboek. U laat hen om de beurt de plaatjes benoemen bij opdracht 4 en 5 en daarna maken ze de opdrachten in tweetallen.

Afsluiting	5

U speelt het spel ‘de woordslang’. U zegt een woord dat iets te maken heeft met het thema ‘Ik blijf in bed’, bijvoorbeeld *medicijn*. Een leerling bedenkt vervolgens een woord dat begint met de laatste letter van *medicijn*, namelijk de *n*. Dit woord schrijft u er aan vast. Een volgende leerling bedenkt een woord dat begint met de laatste letter van het vorige woord, et cetera. Zo ontstaat een woordslang op het bord. Hoe langer de woordslang hoe beter!

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 56 t/m 58

1

cht

recht

bericht

kucht

verwacht

gezicht

vlucht

vocht

lucht

gt

knaagt

veegt

pleegt

plaagt

spuugt

zegt (!)

droogt

legt (!)

vraagt

2

De leerlingen bedenken hier zelf woorden met de letters uit het hok.

3

De leerlingen bedenken zinnen met de gegeven woorden.

4

toren, vissen, bomen, missen

schillen, spelen, tellen, kamer

5

1 kind, 2 fluit, 3 bad, 4 friet, 5 vacht, 6 bed, 7 zweet, 8 hoofd, 9 rand, 10 vuist

Diagnostische toets

- Taalbeschouwing
 - het juiste voorzetsel kiezen bij bepalingen
- Leesbegrip
 - het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'
- Woordenschat
 - de woorden van de woordclusters zowel passief als actief beheersen
 - de betekenisrelaties tussen de woorden van Woordclusters beheersen
- Spelling
 - het schrijven van woorden met *-cht*.
 - het schrijven van woorden met een /ou/ klank
 - het schrijven van woorden met /ei/ klank
 - het schrijven van woorden met *f* of *v* aan het begin van het woord
 - het schrijven van woorden die eindigen op *d*
 - het schrijven van woorden met lange, korte en tweeteekenklanken

Materiaal

Klassikaal

Individueel

- Toetsboek 10, toetsblad 1 t/m 9

Start**5**

U zegt dat de leerlingen vandaag een toets krijgen van de onderdelen die ze in de laatste weken hebben geoefend. U benadrukt dat het een toets is en dat niemand tijdens de toets met elkaar mag praten en dat ze ook niet bij elkaar afkijken.

U vertelt dat de toets begint met een dictee en dat u daarna de opdrachten kort met de leerlingen gaat bespreken. U verdeelt zelf de opdrachten over de twee lessen.

Kern – Instructie**35**

U herhaalt de Woordwebben van thema 10. U kunt dit op verschillende manieren doen. Bijvoorbeeld: U omschrijft een woord en laat de leerlingen raden om welk woord het gaat, u beeldt een woord uit, u dekt een woord in het Woordweb af en de leerlingen raden welk woord er op deze plek hoort te staan, et cetera...

Vervolgens deelt u de Toetsboeken uit.

Iedereen pakt Toetsblad 1 voor zich. U geeft aan dat er vandaag eerst een zinnendictee is van 5 zinnen en dat de rest van het dictee uit 15 woorden bestaat.

Lesinhoud

Herhaling:

- Taalbeschouwing
 - het juiste voorzetsel kiezen bij bepalingen
- Leesbegrip
 - het hanteren van de leeswijzerelementen 'wie', 'wat', 'waar' en 'wanneer'
- Woordenschat
 - de woorden van de woordclusters zowel passief als actief beheersen
 - de betekenisrelaties tussen de woorden van Woordclusters beheersen
- Spelling
 - het schrijven van woorden met *-cht*
 - het schrijven van woorden met een /ou/ klank
 - het schrijven van woorden met /ei/ klank.
 - het schrijven van woorden met *f* of *v* aan het begin van het woord
 - het schrijven van woorden die eindigen op *d*
 - het schrijven van woorden met lange, korte en tweeteekenklanken

Materiaal

Klassikaal

- Woordwebben met de woorden die in dit thema zijn aangeboden

Individueel

- Werkboek 10, herhaling bladzijde 59 t/m 65
- Werkboek 10, verdieping bladzijde 66 en 67

Vorbereiding

- U schrijft de volgende woorden naast elkaar op het bord:
vecht/zegt saus/vrouw ijs/trein film/vroeg hond/kat spelen/spellen

Start**5**

U zegt:

“Vandaag gaan wij de onderdelen die we in dit thema hebben geleerd, herhalen. We beginnen de les met de hele klas samen, maar daarna ga ik met een deel van de groep een aantal onderdelen van de toets bespreken.”

Kern – Instructie**20**

Het begin van de leskern, evenals de afsluiting, wordt met alle leerlingen gedaan.

Spelling

U kijkt met de leerlingen naar de woorden op het bord. U vraagt wat er ook al weer bijzonder is aan deze woorden en herhaalt op deze manier alle spellings-categorieën. Vervolgens verzinnen de leerlingen bij iedere categorie een aantal voorbeelden. Deze schrijft u samen op het bord.

U bespreekt de opdrachten op bladzijde 58 tot en met 61 kort waarna de leerlingen zelfstandig of in tweetallen aan de slag gaan.

Taalbeschouwing

U herhaalt de voorzetsels met de leerlingen. U licht de opdrachten op bladzijde 62 en 63 toe.

Leesbegrip

U leest samen met de leerlingen de teksten op bladzijde 64 en 65 van het Werkboek. U licht de opdrachten toe.

Woordenschat

U herhaalt de Woordwebben van dit thema met de leerlingen.

De leerlingen die de toets gehaald hebben maken bladzijde 59 tot en met 67 zelfstandig.

De leerlingen die de toets niet gehaald hebben maken bladzijde 59 tot en met 65.

U biedt hulp als het nodig is.

Afsluiting	5

U vertelt de leerlingen dat de volgende les de laatste les van het thema is en vraagt hen wat ze leuk vonden en wat ze moeilijk vonden.

Antwoorden

Werkboek 10, bladzijde 59 t/m 67

Herhaling

1.1

1 pauw, 2 koud, 3 blauw, 4 zout, 5 goud, 6 klauw

1.2

De leerlingen maken zelf woorden met de gegeven letters.

1.3

keizer, grijs, vrij, kwijt

eind, paleis, spijt, lijm

1.4

kippen, jassen, bomen, scharen

hamer, pennen, sokken, takken

1.5

kocht, vruchtensap

vogelvlucht, zocht

gezicht, schapenvacht

2

1 naar	6 naar
2 in	7 tegen
3 van	8 tussen
4 met	9 op
5 in	10 van

3

plaatje c

4

- 1 een groene stip **in** het bos
- 2 een lijntje/pijltje **langs** het bos
- 3 een rode stip **naast** het bos

5

2, 3, 1, 4

6

- 1 Konijn Hangbuik
- 2 Het verhaal gaat over een konijn dat ziek is en naar de dokter gaat.
- 3 In het hol van dokter Mol.
- 4 's ochtends (Dokter Mol zegt namelijk dat 's middags het drankje pas klaar is.)

7

- 1 Mieke
- 2 Mieke wil niet naar school, maar ze moet toch omdat ze niet echt ziek is.
- 3 bij Mieke thuis
- 4 waarschijnlijk 's ochtends voordat Mieke naar school moet

Verdieping

8

- 1 spelende kinderen en een man
- 2 het kind dat gevallen is Sam
- 3 Kinderen spelen op een klimrek. Sam valt en krijgt een pleister. Daarna speelt ze weer mee.
- 4 Het gebeurt op een schoolplein.
- 5 Het gebeurt in de zomer/na schooltijd/in de pauze.

9

zelfbedachte zinnen

Lesinhoud

- De leerlingen bekijken een filmpje van schooltv waarin het verhaal wordt verteld van Raaf, die ziek is. Diverse doelwoorden die de afgelopen weken zijn aangeboden, komen erin voor.
- De leerlingen oefenen het schrijven van een wenskaart.

Materiaal

Klassikaal

- videofilmpje 'Op je gezondheid'

Individueel

Vorbereiding

- U zet de laptop of tv klaar voor een videofilmpje van 'Huisje Boompje Beestje' met als titel 'Op je gezondheid':
<http://www.schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-op-je-gezondheid>.
- voorbeelden van wenskaarten
- gekleurd papier voor een wenskaart en eventueel versiersels

Start**5**

U vertelt de leerlingen dat dit de laatste les is van het thema 'Ik blijf in bed' en dat ze vandaag naar een videofilmpje gaan kijken van Huisje Boompje Beestje. Het gaat over de vogel Raaf die ziek geworden is.

Kern – Instructie 1**20**

U start het filmpje <http://www.schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-op-je-gezondheid> en vraagt de leerlingen goed te kijken en stil te zijn, zodat iedereen het kan horen.

Na afloop van het filmpje vraagt u de leerlingen wat ze ervan vonden. U laat een aantal leerlingen aan het woord.

Kern – Instructie 2**15**

Vervolgens vertelt u de leerlingen dat ze een wenskaart mogen maken voor de zieke Raaf, zijn vriend Fahd of iemand anders van wie ze weten dat die ziek is. U verzint samen met de kinderen een aantal wensen en zinnen die zij op de kaarten kunnen schrijven (van harte beterschap, veel sterkte, ik hoop dat je snel weer beter bent, enzovoort). U schrijft op het bord wat de leerlingen naar voren brengen. Daarnaast laat u een aantal voorbeelden van wenskaarten zien.

De leerlingen gaan hun eigen wenskaart maken op een gekleurd papier. Eventueel kunt u ze door de leerlingen laten versieren. U loopt rond om te helpen waar dat nodig is.

Afsluiting**5**

De leerlingen mogen om de beurt hun wenskaart voorlezen en de kaarten mogen meegenomen worden naar huis om te geven of te versturen, of om te worden opgehangen in de klas.

Bijlagen

- **Toetsbladen 10**
- **Controlettoets**
- **Alfabetische woordenlijst**
- **Woordenlijst betekenissen**
- **Spellinghulp**

Toetsbladen

Controletoets

Alfabetische woordenlijst

Doelwoordenlijst Thema 10

1. afleiden
2. apotheek, de
3. apotheker, de
4. assistente, de
5. beterschap wensen
6. bezoekuur, het
7. cliniclown, de
8. eetlepel, de (ding/hoeveelheid)
9. feliciteren
10. gelukwensen
11. klacht, de
12. koorts, de
13. kwaaltje, het
14. last hebben van
15. mankeren
16. medicijn, het
17. operatie, de
18. opereren
19. opvrolijken
20. opzoeken
21. praktijk, de
22. recept, het
23. spreekkamer, de
24. spreekuur, het
25. temperatuur opnemen, de
26. theelepel, de (ding/hoeveelheid)
27. thermometer, de
28. verdoven
29. verhoging, de
30. wachtkamer, de
31. ziekte, de

Betekenis woordenlijst

mankeren:

Als aan een ding iets mankeert, dan werkt het niet goed. Als jezelf iets mankeert, dan voel je je ziek.

last hebben van:

Als je ergens last van hebt, dan heb je pijn of vind je dat vervelend. Als je bijvoorbeeld last hebt van je been, dan heb je pijn aan je been en vind je dat vervelend.

het bezoeken:

Het bezoeken is de vaste tijd waarop mensen in het ziekenhuis bezoek mogen krijgen.

opzoeken:

Opzoeken is bij iemand op bezoek gaan.

het spreekuur: Als een dokter of een tandarts spreekuur houdt, dan kun je naar hem toe om je te laten onderzoeken. Een spreekuur is een vaste tijd op de dag.

de praktijk: Een dokter en een tandarts hebben een praktijk. Dat is de ruimte waarin ze werken en waar hun patiënten naar toekomen.

de wachtkamer: De wachtkamer is de kamer waar je op je beurt moet wachten als je bij de dokter bent.

de assistente: Een assistente helpt je bij je werk. De assistente van de dokter helpt de dokter en maakt ook vaak de afspraken.

de spreekkamer: De spreekkamer is de kamer waar de dokter werkt. In die kamer praat hij met je, als je ergens last van hebt. Soms onderzoekt of behandelt hij je in die kamer.

de cliniclown:

De cliniclown is een clown die in het ziekenhuis bij zieke kinderen op bezoek gaat. Hij probeert ze aan het lachen te maken, zodat ze even vergeten dat ze ziek zijn. Op Aruba heten ze 'clowndokter'.

opvrolijken:

Iemand opvrolijken is: hem weer vrolijk maken als hij droevig is.

afleiden:

Afleiden is als je door iets wordt afgeleid, vergeet je waarmee je bezig was. Als iemand verdrietig is, kun je hem afleiden door iets leuks te vertellen.

Je aandacht is dus ergens anders en niet bij wat de dokter doet.

de operatie: Bij een operatie maakt een chirurg een snee in iemands lichaam. Dat doet hij om die persoon van binnen beter te maken.

opereren: Iemand opereren betekent iemand behandelen via een opening in het lichaam. Zieke mensen moeten soms geopereerd worden.

verdoven: Als je verdoofd wordt, krijg je een prik of een kapje over je neus en mond, waardoor je niks meer voelt.

de eetlepel: Een eetlepel is een lepel om bijvoorbeeld soep mee te eten. In een recept staat ook wel eens 'een eetlepel olie', dan is het de hoeveelheid olie die in een eetlepel past.

de theelepel: Een theelepel is een klein lepeltje om mee in de thee of koffie te roeren. Een theelepel zout is: zoveel zout als er in een theelepel past.

het kwaaltje: Een kwaaltje is iets vervelends met je lichaam waar je vaak last van hebt. Sommige ziekten worden kwalen genoemd.

de ziekte: Als iemand een ziekte heeft, is er iets met zijn lichaam niet in orde. Griep is bijvoorbeeld een ziekte.

de klacht: Wanneer je een klacht hebt, dan ben je ontevreden over iets of iemand. Je klaagt erover. Je vertelt aan anderen wat je hindert of wat je niet fijn vindt.

feliciteren:

Als je iemand feliciteert, wens je hem geluk. Je zegt bijvoorbeeld 'hartelijk gefeliciteerd'.

gelukwensen:

Gelukwensen is hetzelfde als feliciteren. Als je iemand gelukwenst, wens je hem geluk toe, bijvoorbeeld op zijn verjaardag.

beterschap wensen:

Beterschap wensen is als je hoopt dat iemand die ziek is, snel beter wordt.

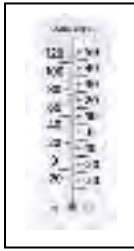
de wenskaart:

Een wenskaart is een kaart met een wens. Je stuurt hem naar iemand, bijvoorbeeld om hem beterschap te wensen of om hem een gelukkig nieuwjaar te wensen.

de temperatuur opnemen: Als je iemands temperatuur opneemt, meet je hoe warm zijn lichaam is. Dat doe je met een thermometer.

de thermometer:

Met een thermometer meet je hoe warm of koud het ergens is. Zo kun je bijvoorbeeld de temperatuur buiten meten, of die van een mens om te kijken of iemand koorts heeft. Om de temperatuur van mensen op te meten, wordt tegenwoordig vaak een digitale of oorthermometer gebruikt.

de koorts:

Als je ziek bent, kun je koorts hebben. Dan is de temperatuur van je lichaam hoger dan normaal.

de verhoging:

Als je verhoging hebt, dan heb je een klein beetje koorts, zo tussen de 37 en 38 graden Celsius.

de apotheek:

Een apotheek is een winkel waar je medicijnen kunt kopen zoals pillen, poeders, drankjes. Op Aruba noemen we dat een 'botica'.

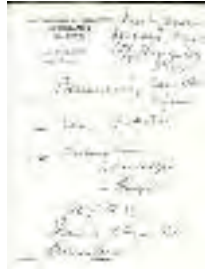
de apotheker:

De apotheker is de man of vrouw die in de apotheek werkt. Hij maakt de medicijnen klaar.

het recept:

Het recept is een briefje dat je van de dokter krijgt. Er staat op welke geneesmiddelen je nodig hebt. Met een recept ga je naar de apotheek.

het medicijn:

Een medicijn is een geneesmiddel, zoals een drankje, een pil, een poeder of een zalf.

Spellinghulp

Woordenlijst**Veelgebruikte woorden**

acht	goed	maken	over	weten
alle	grote	mama	papa	wij
alles	had	me	school	willen
ander	hebben	meer	te	ze
beurt	het	mensen	tegen	zeggen
bij	hij	mij	toch	zei
blijven	ja	mijn	u	zeven
de	je	moeder	vijf	zich
deze	jullie	moeten	voor	zij
door	kijken	mogen	vragen	zijn
een	kind	nou	waren	zo
er	komen	nu	we	
even	krijgen	oma	weer	
fout	kunnen	opa	werd	

Woorden die met f beginnen

fee	fijn	flink	fout	fruit
feest	film	flits	Frans	
fel	flauw	fluit	friet	
fiets	fles	fornuis	fris	

Woorden die met v beginnen

vaart	veld	vlag	voet	vrij
vaas	vent	vlam	vogel	
vrijdag				
vader	verf	vlees	voor	
vroeg				
vals	vet	vlek	vork	
vroeger				
vangen	vier	vlieg	vos	
vrouw				
vast	vies	vloer	vouwen	
vrucht				
veer	vijf	vlucht	vraag	
vuil				
vegen	vis	vlug	vragen	
vuist				

Woorden met /g/ = ch

och	pech	toch	zich

Woorden met ei

beide	geheim	leiden	prei	zei
bereiken	geit	mei	reis	zeil
dweil	gewei	meisje	reizen	
ei	hei	paleis	trein	
eik	keizer	plein	wei	
eind	klein	pleister	weigeren	

Woorden met ij

bij	kijken	mij	rijst	wij
bijl	konijn	mijn	spijker	wijd
blijven	krijgen	pijl	spijt	wijk
dijk	krijt	pijn	stijf	wijn
fijn	kwijt	pijp	tijd	wijs
grijs	lijf	rij	vijf	zij
hij	lijm	rijk	vlakbij	zijn
ijs	lijn	rijm	vrij	
jij	lijst	rijp	vrijdag	

Woorden met au

- 1 De paus rijdt in een blauwe auto.
- 2 In de pauze eten we gauw een augurk en rauwe ham.
- 3 Is de pizza een beetje flauw? Doe er dan saus over.
- 4 De kater slaat plotseling met zijn klauw naar de pauw.
- 5 Au! Die broek zit veel te nauw.

Woorden die met z beginnen

zaal	zeep	zich	zoeken	zorg
zacht	zeggen	ziek	zoen	zout
zadel	zei	zien	zoet	zuur
zagen	zeil	zij	zolder	zwaan
zak	zeker	zijn	zomer	zwaar
zaterdag	zelf	zilver	zon	zwart
ze	zes	zin	zonder	
zee	zeven	zo	zoon	

Regels om te onthouden

1 Woorden met d of t

- Als de eindklank van een woord een /t/ is, maak je het woord langer.
Als je een /d/ hoort, is de eindletter van het woord ook een *d*.
hond – honden

2 cht

- Als je na een korte klank /gt/ hoort, dan schrijf je *cht*, behalve bij *ligt*, *legt*, en *zegt*.
lacht

3 sch

- Als je aan het begin van een woord /sg/ hoort, schrijf je altijd *sch*.
school

4 g(t) of ch(t)

- Als je na een lange klank of na een tweetekenklank een /g/ hoort, schrijf je een *g*.
plaagt – zwoegt

5 ng of nk

- Als je na een /ng/-klank een /k/-klank hoort (*ngk*), schrijf je *nk*.
denk

6 /u/-klank

- Als je een /u/ hoort op een lage stemtrap, dan schrijf je een *e* en als je een /u/ hoort op een hoge stemtrap schrijf je een *u*.
vroeger – geluk

7 eer, oor en eur

- Je hoort /ir/, /or/ of /ur/, maar je schrijft *eer*, *oor* of *eur*.
speer – koor – deur

8 aai, ooi en oei

- Je hoort /aaj/, /ooj/ en /oej/, maar je schrijft *aai*, *ooi* en *oei*.
zwaaien – mooi – bloei
